Murska Sobota, 12. maja 1955

OBMURSKI TEDNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA OBMURJE

Leto VII. — Štev. 19. — Cena din 10.—

Obmurski tednik — glasilo SZDL za Pomurje. — Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Jože Vild. — Uredništvo in uprava M. Sobota, Trubarjev drevored 2/II. — Čekovni račun pri podružnici NB FLRJ v M. Soboti štev. 641-T-500. — Telefon 138. — Tisk Obmurske tiskarne v M. Soboti. — Naročnina: četrtletna 100 din, polletna 200 din, celoletna 400 din. — Izhaja vsak četrtek. — Poštnina plačana v gotovini.

Z ZAUPANJEM V LASTNE SILE

gremo naproti novim zmagam naše socialistične graditve

Velika prireditev — Pomurje 10 let v svobodi — s katero bodo delovni ljudje naših krajev slavili deseto obletnico dokončne osvoboditve in socialistične graditve, bo sicer šele junija, tako v Ljutomeru in nekoliko pozneje v M Soboti. Toda tudi Pomurje se je v teh dneh pridružilo slavju vse domovine ob spominu na one majske dni pred desetimi leti, ko so po vsej zemlji svobodno zaplapolale zastave z rdečo zvezdo, ko je domovina zadihala vsa srečna in zmagovita., po težki in krvavi, žrtev polni štiriletni borbi.

Zadnjo soboto in nedeljo so bile poleg številnih manjših svečanosti tri velike prireditve predvsem v M. Soboti, na Cvenu in pri Vidmu ob Ščavnici. Posebno slednji dve sta lepo uspeli. V M. Soboti je bilo manifestativno zborovanje v soboto zvečer, zaradi slabega vremena v manjšem obsegu, v kinodvorani. Vendar pa je bila nova, prostorna dvorana polno zasedena. V krajšem kulturnem sporedu so sodelovali mešani pevski zbor KUD »Štefan Kovač«, mestna godba na pihala in recitatorji. Zbranim je govoril ljudski poslanec, član CK ZKS, tovariš Kimovec France - Žiga.

Govoreč o borbi jugoslovanskih narodov za svobodo in neodvisnost, je tovariš Kimovec poudaril, da so prav narodi Jugoslavije, delovni ljudje naše socialistične domovine v teku preteklih let na vsakem koraku boja za svojo neodvisnost spoznavali, da se fašizma ne da premagati samo z orožjem, še manj z velikim govorjenjem, temveč samo z vztrajnim vsakodnevnim delom za mir. In prav na tej poti ima naša domovina nekaj za pokazati, je dejal in nadaljeval:

*

Spričo naglega razvoja industrije v zadnjih 10 letih socialistične Jugoslavije se rado pozablja, da je bila stara Jugoslavija med najzaostalejšimi državami v Evropi. Komaj 12 % ljudi je zaposlovala industrija in obrt, dočim je pretežna večina prebivalstva, okrog 76 %, živela ob kmetijski proizvodnji. Čeprav smo imeli pogoje za razvoj težke industrije in lastne neuporabljene pogonske sile, smo bili v vsem odvisni od gospodarskih špekulacij domačih in tujih kapitalistov. 50 % vse za industrijo investiranega kapitala je bilo tujega izvora. To je praktično pomenilo, da v stari Jugoslaviji sploh ni bilo mogoče govoriti o samostojni gospodarski politiki v korist državljanov Jugoslavije, temveč je bila ta le dodatek gospodarski politiki velikih imperialističnih sil.

Proces gospodarskega zasužnjevanja po tujem kapitalu je spremljal vzporedni proces narodnega in političnega zatiranja s sredstvi, ki jih nekateri sovražniki ljudstva kar ne morejo pozabiti kot vzor »demokratskih« sredstev za vzgojo državljanov.

V teh okoliščinah se je rodila ter se v boju za pravice delavcev, kmetov in delovne inteligence razvijala KPJ. Morala je prehoditi vso težavno pot delavskih in še posebej komunističnih strank po prvi svetovni vojni, dokler se ni pod Titovim vodstvom idejno, politično in organizacijsko utrdila. V stalnih spopadih z domačo buržoazijo in interesi tujih imperialističnih sil je širila svoje vrste ter se pripravljala na odločilen spopad, ki ga je napovedal razvoj fašizma v Italiji in Nemčiji. Kakor je bilo edino mogoče pričakovati, je v usodnem času jugoslovanska buržoazija pustila propasti državo, da je s tem poskrbela zase. Kar se je dalo pokrasti je odnesla, z ostalim pa se je udinjala okupatorju in dalje bogatela na nesreči lastnega delovnega ljudstva. S takim očitnim izdajstvom najelementarnejših koristi svojega naroda je v zavesti delovnih ljudi dozorelo spoznanje, kdo je ves čas obstoja stare Jugoslavije in po njenem zlomu edini branil njihove interese. To so bili komunisti, internacionalni borci za pravice delovnega ljudstva širom sveta in obenem resnični patrioti, ki so bili pripravljeni z lastnimi življenji braniti koristi delovnih množic svojega naroda.

Iz teh izkušenj ter takih spoznanj je zrasla vseljudska organizacija OF, katere nadaljevalec je SZDL. Da je taka politična organizacija že ob svojem nastajanju še bolj pa pozneje postajala strah vsem tistim, ki so lagodno živeli na račun izkoriščanja delovnih ljudi, je razumljivo. Razumeti moramo, da je reakcija mobilizirala vsa sredstva, da bi zasenčila ugled in praktične uspehe te vseljudske organizacije. Pri tem ni izbirala sredstev. Izrabljajoč često do kraja naivno religiozno čustvovanje naših kmečkih ljudi, njihovo ljubezen do naše zemlje itd., je skušala zlasti reakcionarna duhovščina odvrniti ljudi od narodnoosvobodilnega gibanja, ki se je takoj po zlomu stare Jugoslavije širilo kot požar, tako da je kljub novim mejam že poleti 1941 prodrlo tudi v ta del Slovenije.

Čeprav se je narodnoosvobodilni boj v Pomurju odvijal pod izrednimi pogoji, je pokazal lepe primere posebnega junaštva, požrtvovalnosti, ljubezni do domovine in njenih delovnih ljudi. Naj imenujem samo dva, Štefana Kovača iz tega in Jožeta Kerenčiča iz desnega brega Mure, ki sta po svojem delu in junaštvu v isti vrsti z ostalimi heroji naše ljudske revolucije.

Jugoslavija je v boju za svojo svobodo izgubila nad 10 % vsega prebivalstva, uničenih je bilo 520 tisoč stanovanjskih zgradb, to je 20 %, dalje 26 % industrije, 60 % živine itd. itd. Ob takem stanju stvari bi vsaka stara oblast nad ljudstvom prodala težko priborjeno svobodo prvemu mednarodnemu prekupčevalcu z ljudsko svobodo. Naši narodi pa so si že v času NOB skovali orožje, ki nam pomaga v boju z nastalimi težavami. To je naša enotna Socialistična zveza delovnega ljudstva s svojim borbenim jedrom ZKJ in naša ljudska oblast. Samo ta oblast je bila sposobna razlastiti izkoriščevalsko buržoazijo in ustvariti temelje socialističnega gospodarstva v korist vseh delovnih ljudi. Samo ljudska oblast je mogla kmetom dokončno brisati dolgove in razdeliti brezzemljašem in kmetom 797 tisoč hektarov veleposestniške zemlje. Tako revolucionarni ukrepi ljudske oblasti po osvoboditvi so našli popolno podporo delovnih množic in njim gre zahvala, da je bila obnova dežele v glavnem zaključena že v dveh letih.

Od tu dalje se začno naši napori za socialistično graditev na vseh področjih, še posebej na gospodarskem. Petletni plan graditve naše

Ljudski poslanec France Kimovec - Žiga

težke industrije in usposabljanja novih virov energije z graditvijo vodnih in termičnih elektrarn ter odpiranjem novih rudnikov za premog in druge rude, pomeni za naše razmere izreden, a cenjen napor, da priborjeno svobodo tudi z materialnimi sredstvi utrdimo in zavarujemo.

V tem času smo obogatili svoje revolucionarne izkušnje z mnogimi novimi spoznanji — je nadaljeval tov. Kimovec — in dejal, da naših prepričanj v pravilnost izbrane lastne poti niso mogli omajati nobeni napadi, niti najhujša dejanja Informbiroja. Kljubovali smo vsem napadom in težavam, vzdržali, zmagali tudi tokrat, a z uspešnim odporom in vztrajnim nadaljevanjem naše socialistične graditve pa smo obenem odprli pot nadaljnemu razvoju socialističnih idej širom sveta.

Mala Jugoslavija, ki je veljala do tedaj v očeh povprečnega človeka v svetu za satelita SZ, je pokazala, da je v razmerah, kakršne so po drugi svetovni vojni, edino pot socialistične graditve lahko resničen temelj ljudske svobode in trajnega miru na svetu. Mi smo odklonili sovjetsko pojmovanje, da je mogoče s pomočjo centraliziranega državnega aparata s sistemom centralističnega planiranja, s sistemom direktiv in kontrole od vrha navzdol trajno in uspešno razvijati

(Nadaljevanje na 3. strani)

Čez 4.700 Prekmurcev bo nosilo pozdrave tovarišu Titu

Kadarkoli govorimo o herojskih bojih v času narodnoosvobodilnega boja, trpljenju in zapostavljanju naših ljudi v letih črne okupacije, delovnem zanosu, gigantskih podvigih in ustvarjalnosti delovnih ljudi pri socialistični graditvi, novih tovarnah, progah, cesta . . . vedno nam je pred očmi, da je pobudnik teh velikih zmag največji mož in voditelj, ki je popeljal naše deželo čez razburkano morje v pristan neodvisnosti in samostojnosti, naš priljubljeni tovariš Tito. In prav letos, ko slavimo 10. obletnico osvoboditve, nam je njegovo ime toliko bolj drago, saj je v njem združeno vse tisto, s čemer z velikim spoštovanjem govorijo širom po zemeljski obli in kar je že svetilnik mnogim majhnim in zatiranim narodom: nova Jugoslavija!

V prihodnjih majskih dneh se bodo misli našega ljudstva zlivale v prestolnico Jugoslavije — Beograd, kamor bo vodila pot tisoč in tisoč štafet in kjer bo tovariš Tito 25. maja praznoval svoj 63. rojstni dan. Vsa naša hotenja se bodo te dni zlivala v eno samo vročo željo: še dolga leta nam živi, dragi naš Maršal!

Tudi v Prekmurju bo vodila pot številnih štafet. 18. maja bodo delovni ljudje pokrajine spet znova in znova manifestirali svojo ljubezen do dragega voditelja. Po množičnosti bodo letošnje štafete prekosile vse vrstnice iz preteklih let. Republiška štafeta bo pretekla 46.5 km in v njej bo sodelovalo 296 tekačev, krajevne proge bodo merile skupaj 271,9 km in bodo imele 1221 tekačev, 3200 pionirjev pa bo v teh dneh preteklo 289,1 km poti; dolžina vseh prog Titove štafete bo potemtakem znašala 607,4 km, na njih pa bo teklo 4417 telovadcev, gasilcev, mladincev, pionirjev in drugih delovnih ljudi pokrajine.

V vseh večjih krajih, zlasti pa še v občinskih in šolskih središčih, se že zdaj pripravljajo, da bodo štafete kar najbolj svečano sprejeli. Okrasili bodo poslopja in izobesili zastave. Tekače bodo pričakali v špalirjih. V M. Soboti se republiški štafeti, ki se bo tukaj zadržala okrog pol ure, obeta še posebno svečan sprejem. Njen prihod v mesto bodo naznanile sirene, godba bo igrala koračnice in množica malih in starejših prebivalcev jo bo pozdravljala, ko bo prevzela glavno štafetno palico, v kateri bo delovno ljudstvo Prekmurja poslalo svoje najlepše pozdrave in goreče želje tov. Titu.

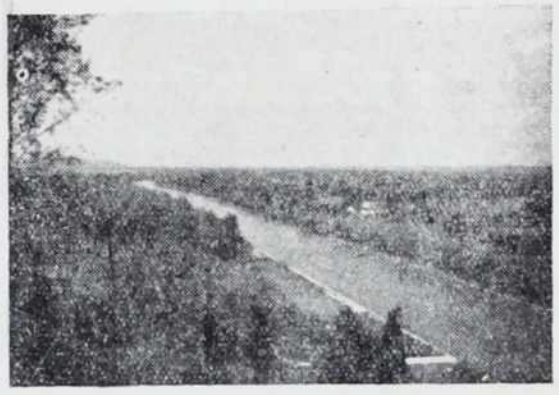

Tudi Pomurje — prelepi slovenski svet ob Muri, prispeva družno z vso svobodno domovino svoj delež k skupnim naporom naše socialistične graditve. Na sliki — pogled na pokrajino ob Muri

Pretekla nedelja pri Vidmu ob Ščavnici

Deset let v svobodi kronano z gospodarskimi pridobitvami

Ozaljšan je Videm proslavil 10. obletnico osvoboditve. — Dr. Bratko Krefl med svojimi rojaki, prisostvoval je predstavi svoje drame »Celjski grofje«. — Slavnostni govor je imel član Izvršnega sveta LRS Zoran Polič. — Dr. Ladislav Kraus položil v temelj bodočega spomenika listino z imeni dvainšestdesetih padlih borcev in žrtev za svobodo. — Direktor ELES ing. Vekoslav Korošec izročil svojemu namenu poizkusno elektrifikacijsko središče. — V kulturnem programu sodeloval tudi mariborski planinski oktet.

Videmčani so na nedeljski proslavi 10. obletnice osvoboditve znova izpričali, da so zares dobri organizatorji. Vsa poslopja v kraju so bila okrašena in z njih so se vile zastave. Že večer prej so na bližnjih gričkih zagoreli kresovi.

V svoji sredi so tokrat pozdravili tudi rojaka dr. Bratka Krefta, ki je v soboto zvečer prisostvoval predstavi svoje drame »Celjski grofje«. Dramo je uprizorila domača igralska družina. Videmčani so dr. Kreftu čestitali k njegovemu 50-letnemu življenjskemu jubileju, predstavnik ObLO mu je v znak priznanja izročil sliko akademskega slikarja prof. Kavčiča z motivom goric okrog Sovjaka, pionirji radgonske gimnazije pa so se vplivnemu kulturnemu možu oddolžili z lovorjevim vencem.

Pridni godbeniki so že v zgodnjih jutranjih urah igrali budnico v vseh vaseh na občinskem področju. Koračnice bučkovske godbe, ki je imela koncert v občinskem središču, pa so ljudem naznanile sončen in prijazen dan. Organizatorji so imeli polne roke posla in skrbi.

V imenu pripravljalnega odbora je tov. Vladimir Kreft pozdravil došle goste, med njimi člana Izvršnega sveta LRS tov. Zorana Poliča, polkovnika JLA dr. Ladislava Krausa, zveznega poslanca Ivana Krefta, predsednik OLO M. Sobota Franca Rogla in druge.

Zbrani množici je spregovoril tov. Zoran Polič, ki je uvodoma dejal, da so stotisoči umirali za našo svobodo na bojnih poljanah in v koncentracijskih taboriščih. S svojo krvjo so položili trdne temelje tej svobodi. Ob deseti obletnici smo se dolžni spominjati naših žrtev in se hkrati zavedati, da težka bitka za socializem še ni pri kraju. In tega socializma ne more nihče več izgnati iz naše dežele. Pri nas je dobil domovinsko pravico, ker ga ljudje hočejo in se zanj tudi borijo. Opisal je tudi povojne težave v našem kmetijstvu in pozdravil pobudo za otvoritev električne krušne peči, ki je pri Vidmu prva te vrste v državi.

Ing. Vekoslav Korošec, direktor Elektrogospodarske skupnosti Slovenije, je zatem izročil svojemu namenu poizkusno elektrifikacijsko središče. Akumulacijska električna krušna peč bo prispevala svoje k večjemu napredku našega podeželja, omogočila uporabo električne energije tudi v naših vaseh, olajšala bo delo kmečkim gospodinjam in prihranila obilne količine kuriva. Peč deluje po načelu osemurne akumulacije (zbiranja) električnega toka. Ko se dovolj segreje, lahko v njej brez vključenega toka deset ur pečemo kruh. V dveh etažah lahko spečemo šestdeset kilogramov kruha v eni uri. Peč pri Vidmu je prototip električne akumulacijske kmečke peči za majhen okraj. V glavnem je zgrajena iz domačega materiala. V poizkusnem središču pri Vidmu pa namenijo urediti tudi sušilnico za sadje, zelenjavo, zdravilna zelišča in jagode.

Videmski občani so se tokrat spomnili tudi svojih dvainšestdesetih borcev in talcev, ki so darovali svoja življenja zato, da bi bila njihova domovina enkrat svobodna. Najstarejši borec z občinskega področja, tov. Ivan Drobec, je prebral imena vseh padlih, polkovnik JLA dr. Ladislav Kraus pa je govoril o junaškem boju jugoslovanskih narodov in o žrtvah, ki jih je nujno terjala osvoboditev dežele. Godba je zaigrala žalostinko, govornik pa je položil listino z imeni vseh padlih borcev in talcev v vdolbino temelja za nov spomenik.

Pester je bil tudi kulturni program. Gasilci so nastopili v paradi in prikazali simbolične vaje. Mariborski planinski oktet je s svojim koncertom partizanskih in narodnih pesmi navdušil občinstvo. Nastopil je tudi domači ženski pevski zbor pod vodstvom tov. Ivana Vrbančiča. Zbrani so mu dali zasluženo priznanje.

Na kraju našega poročila lahko rečemo, da pri Vidmu po osvoboditvi še ni bilo tako uspelega slavja kot je bilo prav nedeljsko. V pomlajenem obličju krajev in veselih obrazov so občani manifestirali svojo pripravljenost, da se bodo še nadalje smelo in vztrajno potegovali za napredek in uporabo sodobnih sredstev v kmetijstvu. In prav v tem je največja veličina njihovega nedeljskega praznika!

Okrajni odbor SZDL je razpravljal o problemih kmetijstva

Minulo soboto je bila v M. Soboti seja Iniciativnega odbora SZDL za Pomurje. Na seji so prisotni poslušali poročila o stanju kmetijstva na področju obeh dosedanjih pomurskih okrajev, t. j. Ljutomera in M. Sobote.

V živahni razpravi po poročilih so razpravljali predvsem o pomoči Socialistične zveze zadružnim organizacijam in sprejeli tudi temu ustrezne zaključke. Seji so prisostvovali tudi ljudski poslanci, med njimi tovariši France Kimovec, Jože Rus, dr. Marjan Ahčin.

Na predlog delovnih kolektivov Obmurskega tednika, Obmurske založbe, Obmurske tiskarne, knjigarn Dobra knjiga in Vesna v Lendavi in M. Soboti je Iniciativni odbor SZDL na tej seji sprejel tudi sklep o združitvi navedenih podjetij in s tem obenem ustanovil novo časopisno založniško in tiskarsko podjetje »Pomurski tisk«.

VREMENSKA NAPOVED za čas od 13. do 22. maja

Nestalno s pogostimi padavinami, oziroma ob sončnem vremenu popoldanske nevihte. V navedenem razdobju bodo 4 do 5-krat močnejše padavine oziroma nalivi.

Ljudje v obledavskem kotu niso črnogledi, ko govore o svoji komuni

Težko je popisati veselje, ki nas je prevzelo, ko smo zvedeli, da bo tudi naš okoliš ob Ledavi dobil svojo komuno. S to odločitvijo so bile uresničene naše enotne in skupne težnje po združitvi v področno večjo občino in zadoščeno je bilo volji večine volivcev.

Zdaj pa nekaj besed o bodoči obledavski komuni!

Razprostirala se bo po treh hribih in treh dolinah. Po vsakem hribu pelje cesta, blizu Cankove pa se vse ceste združijo v eno. Kamorkoli že potujemo, nas vodi pot vedno skozi Cankovo, ki je za nas — tudi za Rogaševčane — pravo pristanišče. Tako funkcijo pa bi lahko imel tudi kraj slednjih, če bi se državno ozemlje razprostiralo bolj proti severu. Toda: ta vrata so žal zaprta že vse od leta 1919. Hribi se vlečejo od severa proti jugu in pri Cankovi skoraj docela izginejo. Podobno velja tudi za potoke in doline, le s to razliko, da se združijo že pred bodočim občinskim središčem. Glej čudo: zakaj pa se potem ne bi združili še prebivalci tega področja?

Severno se razprostirata Serdički in Sotinski breg. Onadva nas precej branita pred hudimi vetrovi. V soteski med njima teče Ledava. Pravijo, da je vas Sotina dobila svoje ime prav po tej soteski. Mrzla Ledava nam včasih napravi precej škode, toda kar razdere, tudi bogato poplača. Povezuje skoraj vse vasi — od Sotine do Strukovec. Ob njej je sedem mlinov in štiri žage, ki so za našo krajino dokajšnje bogastvo. Pred vojno smo morali voziti žito in les v Radgono, zdaj pa vse to lahko opravimo doma, pa še številnim ljudem iz Štajerske ustrežemo.

V dolinah imamo lepe travnike, ki nam dajejo potrebno krmo za rejo živine. Po bregovih so tudi rodovitna polja. Hribi nam dajejo obilo sadja; lahko celo rečemo, da v naši kotlini naberemo največ sadja in da v tem pogledu prednjačimo v pokrajini. Tod so tudi lepe lege za vinograde. Imamo pogoje, da se tudi v tej gospodarski panogi povzpnemo na višjo stopnico.

Pa bujni gozdovi so pravcati okras naših gričev! V njihovih sencah je vedno prijetno, razen tega pa se od tod odpira pogled po vsem Pomurju. So kraji pri nas, ki bi prav gotovo zamikali celo zahtevnega tujca. Od Pertoče in Ropoče lahko vidiš tja do Lendave in Ljutomera, iz Gerlinec se ti odpira pogled tja v Avstrijo in na področje do Maribora, a po svoji lepoti je privlačna tudi rogaševska kotlina. Sotina in Serdica na njeni severni strani čepita na visokih bregovih, posutih z belimi hišami in obdanimi z lepimi nasadi sadnega drevja. Prava paša za oči tujca, posebno še v času cvetenja!

Komaj da nismo pozabili. V Nuskovi, Serdici, Sotini in Ocinjah izvira tudi zdravilna voda. Že pred prvo svetovno vojno je v Nuskovi stala velika baraka za natakanje slatine. Ljudsko izročilo pravi, da so takratni gospodje — lastniki vrelcev v Petanjcih — to preprečili, da ne bi bile preveč ogrožene njihove osebne koristi. Zdaj pa smo sami svoji gospodarji, zato bi bilo prav, če bi vso zadevo še enkrat preiskali. Potem bi morda lahko pri nas odprli tudi letovišče za domače in tuje turiste; od njega bi imeli prebivalci precej dohodkov. Sicer pa so naši ljudje zelo gostoljubni, saj dobiš pri njih več zastonj kot drugje za denar. Imamo tudi dosti ilovice za dobro opeko. V Pertoči bi kazalo postaviti opekarno, v kateri bi izdelovali raznovrstno opeko, ki jo sedaj moramo uvažati iz Radgone ali Puconec. Ljudje bi tako mnogo laže prišli do gradbenega materiala, mnogi pa tudi do zaslužka. V rogaševski kotlini je tudi apnenec. Zganje apna bi bilo treba modernizirati, kajti sedaj pri tem poslu požgejo mnogo drv. Posebno prav bi nam prišel apneni prah, po katerem naša zemlja naravnost kriči.

Vse to in še marsikaj drugega bi se dalo sčasoma napraviti, ni pa tudi izključeno, da se v zemeljskih nedrijah skriva kakšen dosedaj še nepoznan zaklad. Saj še nihče ni videl ali slišal, da bi pri nas bili kdaj kaj iskali. Morda zaradi oddaljenosti železnice?

Omeniti pa je tudi vredno, da se lahko v Strukovcih ponašajo z najboljšo zemljo. Tam lahko najdemo več naprednih kmetovalcev, ki znajo dobro gospodariti in zato tudi živeti. Posnemajmo jih!

Tako smo si za hipec ogledali naravno bogastvo in lepote v bodoči obledavski komuni. Se dosti bi lahko povedali, toda zaenkrat naj bo dovolj. Če si bomo izbrali dobro vodstvo in se z vso voljo lotili dela, potem lahko brez oklevanja računamo na skorajšnje boljše blagostanje. Pogoje za obstoj in napredovanje imamo, nekateri se nam celo sami ponujajo. Glavno pa je, da se bomo pri našem delu razumeli, vsaj tako, kot smo bili enotni v času, ko smo se odločali za bodočo komuno. Vsaki sebičnosti moramo napraviti konec. Sleherna vas ima svojo veljavo, posebnosti, želje in potrebe, dolžnost vse skupnosti v komuni pa bo, da jo bo upoštevala in ji v njenem prizadevanju tudi pomagala.

F. D.

Letos, 18. maja:

Deset krajevnih prog

Titove štafete v Prekmurju

Republiška proga bo vodila od Lendave skozi Gaberje, Crensovce, Beltince, Soboto in Tišino do Petanjskega mostu, kjer bodo štafetno palico prevzeli prleški tovariši. Iz Lendave bo krenila ob 7. uri zjutraj, v M. Soboto pa bo prihitela ob 9.16 uri. Med potjo se ji bodo pridružile še pionirske štafete v šolskih središčih Gaberje, Crensovci in Beltinci.

Prva krajevna proga Budinci—Sobota. Odhod ob 4.50 iz Budinec. Štafeta bo tekla skozi Salovce, G. Petrovce, Grad, Bodonce in Puconce. Priključile se ji bodo pionirske štafete v Salovcih, Petrovcih, Gradu, Bodoncih in Puconcih.

Druga krajevna proga Trdkova—Sobota. Odhod ob 6.35 izpred zadruge v Trdkovi. Pot štafete vodi skozi Kuzmo, kjer se ji bo priključila pionirska štafeta, in druge kraje v tem predelu Goričke proti Murski Soboti.

Tretja krajevna proga Pince—Sobota. Odhod ob 6.22 iz Pince. Štafeta bo tekla skozi Lendavo, Dobrovnik, Bogojino in Martjance, kjer se ji bodo pridružile pionirske štafete.

Četrta krajevna proga Sotina—Sobota. Odhod ob 6.50 iz Sotine. Tekači bodo tekli skozi Rogaševce in Cankovo, kjer se jim bodo pridružile pionirske štafete. Pionirska štafeta, ki bo pretekla krožno progo Gederovci—Petanjci—Tišina, se jim bo pridružila pri soboški gimnaziji.

Peta krajevna proga Domanjševci—Sobota. Odhod iz Domanjševec ob 7.10. Štafeta bo tekla skozi Križevce in Mačkovce, kjer se ji bosta pridružili pionirski štafeti.

Sesta krajevna štafeta Dol. Bistrica—Sobota. Odhod iz Dol. Bistrice ob 7.20. Pot štafete vodi skozi Bistrice, Dokležovje in Krog. Vzporedno z njo vodi tudi pionirska proga.

Sedma krajevna proga Lončarovci—Sobota. Odhod in Lončarovec ob 7.20. Pot štafete vodi skozi Prosenjakovce, kjer se ji bo pridružila pionirska štafeta, in druge kraje proti prekmurski metropoli.

Osma krajevna proga Vel. Polana—Sobota. Odhod iz Vel. Polane ob 7.20. Štafeta bo tekla skozi Turnišče, kjer se ji bo pridružila pionirska štafeta, in druge kraje proti M. Soboti.

Deveta krajevna proga Ocinje—Cankova. Odhod ob 6.30 iz Ocinj. Štafeta bo tekla skozi Kramarovce, Fikšince, Gerlince in Korovce do Cankove, kjer se bo ob 7.50 pridružila štafeti, ki bo tekla na četrti progi.

Deseta krajevna proga Vučja gomila—Sobota. Odhod iz Vučje gomile ob 8.10. Štafeta bo tekla skozi Tešanovce, Mlajtince in Noršince v M. Soboto.

Proslava desete obletnice osvoboditve na Cvenu

Čez 2.000 ljudi se je oddolžilo padlim borcem

Zadnjo soboto in nedeljo so imeli na Cvenu svoj krajevni praznik. Deseto obletnico osvoboditve je proslavilo čez 2000 ljudi. Prišli so semkaj iz prijaznih muropoljskih vasi in soseščine. Vaščani so pobelili hiše, izobesili zastave, okrasili prostoren zadružni dom, ki so ga prebivalci štirih pomurskih vasi složno postavili po osvoboditvi in je zrasel kot prvi v naši republiki, in pripravili pester kulturni program.

Po desetih letih so se na Cvenu znova srečali nekdanji partizani in aktivisti, semkaj so prišli tudi starši in sorodniki padlih enaindvajsetih talcev, ki jih je kruti okupator zločinsko umoril pri Smodiševem mlinu tik pred osvoboditvijo.

Na sobotni slavnostni akademiji so nastopili telovadci domačega Partizana, plesna skupina in moški pevski zbor DPD Svoboda iz Ljutomera. Slavnostni govor je imel priljubljeni partizanski borec, aktivist in rojak tov. Rado Pušenjak. Po akademiji so mladi Muropoljci zakurili kres pri zadružnem domu.

V nedeljo zjutraj so sprejeli goste, razvili pranor domačega TD Partizan in priredili krajši kulturni program. Proti deseti uri se je zbrano ljudstvo podalo v povorki — v njej so sodelovali tudi konjeniki, telovadci, člani Rdečega križa in drugih organizacij — čez motarske poti k Smodiševem mlinu. Na mestu, kjer je bilo ustreljenih 21 talcev, so na pobudo Zveze borcev postavili žrtvam dostojen spomenik, ki ga je vpričo lepega števila zbranih odkril predsednik cvenske Zveze borcev tov. Drago Zemljak. Slovesnost so dokaj podkrepile posamezne kulturne skupine: godba na pihala in moški pevski zbor ljutomerske Svobode ter recitatorji. Rado Pušenjak je v svojem skrbno pripravljenem govoru opisal delež Prlekije in Murskega polja v narodnoosvobodilnem boju. V znamenju njegovih besed so se navzoči spomnili težkih dni, ko je bila v Pomurju ena sama velika hajka za partizani in zavednimi Slovenci, na pogumne fante, ki niso nikdar zaman potrkali na okno, na kolono talcev, ki so usodnega 2. aprila 1945 odšli čez motarske kolnike v smrt, in na vse one, ki so kaj prispevali za našo zlato svobodo. Po njegovem govoru so po širnem gozdiču ob Muri odjeknile častne salve vojakov soboške garnizije, navzoči pa so obložili spomenik s cvetjem in številnimi venci.

Popoldne je bil na Cvenu telovadni nastop. Razen domačih so nastopili tudi telovadci iz sosednjih društev Partizan. Vsi pa so z vajami, igrami in orodno telovadbo dokazali, da si telesna vzgoja uspešno utira pot tudi med mlade Prleke in Muropoljce.

sk

BOGOJINA SE PRIPRAVLJA

Tudi v Bogojini bomo dostojno proslavili deseto obletnico osvoboditve. Praznik bo združen z letošnjim občinskim tednom, ki bo od 15. do 22. maja. Priprave vodi Socialistična zveza, sodelovala pa bodo vsa društva in množične organizacije iz naše občine.

Na kratko o sporedu prireditev. Domače IZUD je med prvimi. Dramatska skupina bo uprizorila komedijo »Sluga dveh gospodov«, pevski zbor, ki je v zadnjem času imel že precej nastopov, pa bo izvedel pevski koncert v četrtek, 19. maja. Samostojen nastop pripravlja tudi TVD Partizan, pa tudi pionirji ne zaostajajo. Pripravili bodo dva samostojna koncerta pionirskega pevskega zbora. V Filovcih in Bogojini se dijaki sami prav tako pripravljajo na kulturni večer v tednu. Pohvaliti je treba prizadevnost učiteljev, ki skrbno pripravljajo kulturni del prireditve, obenem pa tudi sami pripravljajo literarni večer, za kar vlada med ljudmi že zdaj veliko zanimanje.

Poleg kulturnih prireditev bo tudi večja gospodarska razstava, ki bo prikazala razvoj občine v zadnjih desetih letih. Razstava bo odprta v nedeljo, 22. maja.

Glavni del proslave bo v nedeljo, 15. maja, z začetkom ob 9. uri na športnem igrišču. Naslednjo nedeljo pa bo zaključek občinskega tedna; dopoldne kulturni spored, otvoritev gospodarske razstave, popoldne pa ljudsko veselje.

Občani Bogojine vabijo bližnje in daljne, da se udeležijo njihovih proslav in prireditev.

-mac

V nedeljo bodo praznovali Kapelčani

Priprave za praznovanje »Pomurje — deset let v svobodi« so močno razgibale tudi prebivalce znanega turističnega kraja — Kapele. Svoj domači praznik bodo imeli v nedeljo, 15. maja, ko se bodo z dostojno svečanostjo spomnili vseh onih, ki so prispevali svoj delež za svobodo in v neenakem boju z okupatorjem tudi izkrvaveli. Proslavili pa bodo tudi delovne zmage, ki so jih dosegli v povojnem času.

Že večer poprej bodo priredili baklado. Na bližjih gričkih bodo zakurili kresove. Streli možnarjev bodo odjeknili v nočno tišino. Naslednji dan zjutraj bodo imeli budnico. Ob osmih bo v središču koncertirala godba na pihala od Gradišča. Uro kasneje bodo sprejeli goste, potem poslušali slavnostni govor in razvili gasilski prapor. V popoldanskem kulturnem programu, ki ga bodo izvedli v novem zadružnem domu, bodo nastopile domače kulturne skupine DPD Svoboda in pionirskega odreda. Nadejajo se tudi, da jih bodo topot obiskali tudi gasilci in prosvetarji iz okolice.

Kdor želi v nedeljo preživeti lep dan v objemu naravnih lepot, temu bo kot nalašč ustreženo, če bo obiskal Kapelo, ta vabljivi vinogradniški kraj v Prlekiji, in spoznal njene ljudi, njihova hotenja in dosežke v letih po osvoboditvi.

Zadružniki pri Gradu so dobro gospodarili

Na letnem občnem zboru članov kmetijske zadruge pri Gradu — bil je pretekli teden — so izvolili novo vodstvo. V njem so tudi nekateri stari odborniki, ki so se lani najbolj izkazali.

Zadruga je imela v pretekli poslovni dobi 4 in pol milijona din dobička. Letos pa je še nekaj pridobila! V njo so se namreč včlanili tudi zadružniki iz Motovile, Dol. Slaveč in Kovačevec. Za priključitev so se odločili na občnih zborih svojih zadrug. Sedaj šteje graška zadruga že 500 članov. Ima tudi več odsekov: lesni, strojni, poljedelski in sadjarski odsek, pa 7 trgovin.

Že iz tega se da sklepati, da je bila dosedaj ena najboljših tovrstnih kmečkih organizacij v Prekmurju, saj si je omislila kinoaparaturo in tovorni kamion. Že dve leti brezplačno škropi sadno drevje svojim članom. Vzdržuje osem plemenskih bikov, računajo pa tudi že na postajo za umetno osemenjevanje krav. Vedno se je zavzemala tudi za popravilo cest. Prav sedaj končujejo cesto od pošte do šole. Njej bo v okras tudi lep drevored.

Zadružniki pa mislijo tudi na prihodnost. Dobiček so namenili za investicije in pospeševanje kmetijstva. Popravili bodo pod v kinodvorani, postavili mestno tehtnico in zgradili most pred zadružnim domom.

V zadnjem času pa posamezniki širijo med člani nezaupanje v zadrugo, kar pošteni zadružniki močno obsojajo. Pričakujemo, da bo novo vodstvo prijelo za posel na pravem mestu in da ne bo dopustilo, da bi bila zadruga v sramoto Gradu in njegovim prebivalcem.

V nedeljo vsi v Bučkovce!

Množične organizacije in društva naše občine se že vneto pripravljajo za nedeljo, 15. maja, ko bomo v Bučkovcih proslavili 10. obletnico osvoboditve.

Nastopili bodo združeni pevski zbori in godbe iz vsega okraja, zato se nam obeta prijeten kulturni užitek.

V cvetju in zelenju pričakujemo občani svoje goste od blizu in daleč. Prav gotovo ne bo nikomur žal, če nas bo obiskal v cvetočem maju na prijaznem malonedeljskem hribčku, odkoder se odpira razgled po vsem Pomurju.

Velika Polana

Šolski odbor v Vel. Polani je imel že tretjo sejo. Napravil je načrt za obnovitvena dela na šolskih poslopjih v Veliki in Mali Polani. Odborniki so se obvezali, da bodo sklenili pogodbe z raznimi mojstri. Sklenili so tudi, da bodo ob zaključku šolskega leta nagradili in pohvalili najboljše učence.

(Ob desetletnici streljanja talcev na Moti)

ŽE V SVOBODO ZLATO SO ZRLI

in sapice božale so jih pomladanje

Med prvimi, ki so na Murskem polju aktivno posegli v boj proti okupatorju, sta bila Jakec Babič s Cvena in Nada Rajhova z Mote. Z vso vnemo in pogumom sta širila lepake, na katerih je ondotno prebivalstvo bralo, kaj vse se dogaja na svetu, predosem pa v takrat zasužnjeni Evropi. Kmalu so se okrog njiju zbrali novi pomočniki v boju — mladinci in mladinke iz cvenskega okoliša. Kmečki fantje Drago Zemljak, Janez Nemec, Nande Magdič, Franček Trojner in Dušan Roškar, vsi Cvenarji, so že oktobra 1941. leta pretrgali telefonske žice v Lukavcih in tako izvedli prve sabotažne akcije. Razen tega so trosili letake in pisali na stene razna gesla proti tujcem. Vse to je takrat terjalo od njih precej junaštva in pripravljenosti za žrtvovanje. Fantje pa se niso ustrašili grozeče nevarnosti in so zavestno šli v boj. Nacisti so besneli po Prlekiji in hoteli v kali zadušiti sleherno misel o slovenstvu. Prleški kmet in delavec naj bi bila pokorna hlapca in zagovornika krvavega nemškega Rajha. Nobeden izmed njiju pa ni hotel za nobeno ceno upogniti svojih pleč. Vse bolj in bolj so po zeleni pokrajini odmevali rafali in padali so mladi borci v junaškem boju z desetkrat močnejšim sovražnikom. Zgodovina bo slej ko prej priznala mnogo junaških podvigov v Prlekiji. Saj skoraj ni vasi, ki ne bi dala žrtve na oltar izmučene domovine. Okupator je množično moril v Cezanjevcih, Mali Nedelji, Ivanjkovcih, Rinčetovi grabi, Ljutomeru, ob Muri... Domačini ne bodo nikdar pozabili legendarnih bojev partizanov v Cezanjevcih, Logarovcih, na Grlavi, Kamenščaku, Podgradju... Posebno zverinsko in nečloveško je izpadel umor, ki so ga gestapovci in kozaki zagrešili 2. aprila 1945. leta okrog treh popoldne pri Smodiševem mlinu ob Muri. Zgodilo se je v času, ko je bila težko pričakovana zavezniška armada v neposredni bližini, ko se je že slišalo grmenje topov in regljanje zavezniških strojnic — znanilcev svobode in konca nečloveškega početja nemških hord na slovenskem ozemlju. Da: na pragu svobode!

Bivši paznik ljutomerskih zaporov Matjašič je zločin takole opisal: Vsi ustreljeni talci so bili v ljutomerskih zaporih osumljeni sodelovanja s partizani. 2. aprila 1945. leta je prišel v zapore gestapovec Konrad Hvalec in s pismeno privolitvijo ljutomerskega šefa gestapa zahteval izročitev enaindvajsetih zapornikov. Svojim žrtvam je Hvalec dejal, da bodo morale zaradi pomanjkanja prevoznih sredstev peš v Maribor. Zato naj ničesar ne jemljejo s seboj, kajti na dolgi poti bo težko kaj nositi. Pred zapori je mučenike prevzelo deset oboroženih kozakov, ki so jih potem odgnali na morišče ob Muri. Se pred prihodom skupine do Smodiševega mlina sta se tamkaj pojavila dva neznana policista in zahtevala, da se morajo vse osebe takoj odstraniti in umakniti za dve sto metrov v gozd. Kozaki so postavili svoje žrtve tik ob reko in jih pokosili s strojnicami. Od smrtnih krčev se zvijajoča telesa so potiskali v vodo z okovanim drogom, ki ga navadno uporabljajo ribiči pri vožnji s čolnom. Mura je takrat požrla mnogo žrtev, zato ni znano kaj več o usodi trupel umorjencev. Po gnusnem zločinu se je bandit Hvalec vrnil k jetniškemu pazniku in zahteval, da mu izroči stvari umorjenih zapornikov. Seveda si jih je takoj prisvojil.

Pri Smodiševem mlinu so bili umorjeni: Marija Zorger, 16-letna delavka, Maks Krempl, 16-letni gospodarski pomočnik, Marija Rizman, 17-letna delavka, 24-letni delavec Novak, Franc Senger, 18-letni delavec, Danijela Klemenčič, 20-letna natakarica, Alojz Korošec, 22-letni viničar, Marija Snajder, 18-letna kmečka hči, Frančiška Snajder, 24-letna kmečka hči, Franc Domanjko, 24-letni delavec, Stefan Luskovič, 25-letni rudar, Moris Glifford, 25-letni ameriški ujetnik, Viktor Križanič, 32-letni delavec, Franc Kramer, 37-letni delavec, Marija Zorger, 42-letna oskrbnica, Franc Fekonja, 44-letni viničar, Karel Budja, 47-letni posestnik, Rozalija Obran, 47-letna posestnica, in Franc Seršen, 56-letni posestnik.

V narodnoosvobodilnem boju so padli kot borci ali žrtve nacističnega nasilja naslednji prebivalci Cvena, Mote in Krapja:

Leta 1941 ubit v Ljutomeru Jakec Babič; 1942. leta padel v Ptuju Drago Stojko; leta 1944/45 padel na Savinjskih planinah Dorček Trstenjak; leta 1942 ustreljen v Mariboru Janez Nemec; leta 1945 umrla zaradi posledic nasilja v zloglasnem taborišču Auschwitz Nada Rajhova; leta 1944 padel v bližini Maribora Stanko Babič; leta 1944/45 padel na Grlavi Nande Magdič; leta 1944/45 padel Stanko Zadravec; leta 1945 umrl v Dachau Jurij Tibaut; leta 1945 padel na Hrvaškem Stefan Kristofič.

Družine, ki so največ prispevale za osvoboditev naše domovine:

Družina Tibaut iz Spod. Krapja izgubila očeta; družina Trstenjak iz Spod. Krapja izgubila sina; družina Frančiške Zadravec z Mote izgubila dva sina; družina Magdič s Cvena izgubila sina; družina Kristofič s Cvena izgubila sina; družina Stojko z Mote izgubila sina; družina Rajh z Mote izgubila hčerko; družina Babič s Cvena izgubila sina — v narodnoosvobodilnem boju ali koncentracijskih taboriščih.

S partizani in aktivisti NOB sta aktivno sodelovali tudi Marta Puconja in Marta Zemljak.

Naj jim ptice in vetrovi pojo — čez gomile prerane v večno zahvalo! Prebivalstvo Pomurja se bo padlih in živih bojevnikov za svobodo vedno spominjalo z globoko hvaležnostjo.

Ropočko pismo o elektriki

Zakaj samo mimo, a ne k nam?

Tudi pri nas bi radi vedeli kaj več o svoji bodoči pomočnici — elektriki. Nikdar nismo namreč zaostajali za svojimi sosedi, zato pa tudi sedaj nočemo. Na prvi poziv je podpisalo za elektriko 75 odstotkov posestnikov, kar je za našo vas velika pridobitev.

Cankovska občina naj bi dobila za elektrifikacijo 6 milijonov din posojila. Do sem je vse dobro in prav; delo kar lepo napreduje, drogovi stojijo in transformatorske postaje so že pozidane.

Vse pa kaže, da elektrika še ne bo kmalu osrečila naše vasi, dasiravno mimo nje postavljajo daljnovod in nam pri tem delajo precej škode na poljih in v gozdovih. Na občini je bilo namreč že večkrat rečeno, da bo lahko transformator v Gerlincih napajal samo polovico Ropoče, druga polovica vasi pa naj bi dobila elektriko iz bodoče razdelilne postaje v Mačkovcih. V zadnjem času pa smo celo zvedeli, da bo dobilo elektriko samo nekaj ropočkih hiš blizu Gerlinec.

Naši vaščani s tako odločitvijo niso zadovoljni, saj menijo, da lahko povzroči samo razkol v njihovem kraju, razen tega pa imajo vtis, da na cankovski občini premalo upoštevajo njihove potrebe in težnje po elektriki. Saj so pripravljeni krepko prijeti za delo in se podvizati, samo da jih bo obiskala vštric s sosednjimi vasmi. »Če že pelje daljnovod mimo, zakaj bi mu potem ne mogli priključiti še našega omrežja« — take lahko slišiš v pogovoru z njimi. Ali naj čakamo samo zato, ker nam na občini niso preveč naklonjeni, ali pa je res objektivna težava v tem, da soboška razdelilna postaja ne more dovajati dovolj energije vsej vasi?

Na to vprašanje bi želeli javen odgovor, kajti prav je, da si odkrito pokažemo karte. Treba je reči, da bi tudi pri nas za elektriko dosedaj bili že več storili, če bi vedeli, pri čem pravzaprav smo. Tak odgovor je umesten zlasti sedaj, ko so se na cankovski občini vendarle spomnili tudi na Ropočane. Treba je namreč plačati prvi obrok posojila. Naši vaščani nimajo ničesar proti plačilu, vendar le tedaj, če bodo tudi oni upoštevani v vsej skupnosti plačevalcev, upoštevani tako, da bodo lahko svoje omrežje priključili daljnovodu in kar se da najprej nažgali električne žarnice. Za ta smoter so pripravljeni tudi sami mnogo žrtvovati, kar pa zadeva skupna sredstva, ki bodo uporabljena za elektrifikacijo, pa menijo: enakopravnost tako pri ugodnostih kot obveznostih!

Komedija „ROKSI"

na soboškem odru

Mi v Soboti gotovo spadamo med najsrečnejše ljudi, saj imamo vsakih dva meseca priliko videti na odru kako novo prireditev. Kaj takega si ne morejo povsod privoščiti. V letošnji sezoni smo že imeli kar tri premiere, sedaj nam pa za majske dni dijaki soboške gimnazije pripravljajo četrto. Sodeč po lanskih uprizoritvah (Matura, Kobilice) in po sodelovanju pri Mladosti pred sodiščem bo uprizoritev nedvomno kvalitetna, saj bodo nastopili igralci, ki so jih soboški gledalci že večkrat videli na odru.

Komedija pripoveduje o dveh sestrah. Eno obožuje oče, drugo mati, zato si pa zaradi njiju tudi večkrat oba skočita v lase, zlasti še zato, ker hočeta obe hčerki biti lepo oblečeni in imeti najlepšega ženina. Ko se starejša skrega s svojim zaročencem, pa hoče vzeti mlajši njenega. Pri tem pa se spet začneta kregati oče in mati in videz je tak, da se bo zaradi tega v prah sesul vesoljni svet. Tako se prepirajo, dokler... dalje vam pa ne povem, kajti potem bi za marsikoga igra izgubila vso mikavnost.

Delo je režiral prof. Sedonja, ostala opravila pa ležijo na dijaških ramah. Ob tej priliki bo izšel tudi tretji soboški gledališki list, ki je pa hkrati tudi prvi dijaški. Prinesel bo analizo kulturno-umetniškega dela na gimnaziji, pregled prekmurske izvirne dramatike, pionirskih prireditev, zadnji del pa bodo izpolnila dela mladih gimnazijski literatov, kar bo vsekakor poživilo vsebino lista. -n

SELO

Tudi v našem kraju se pripravljamo na deseto obletnico osvoboditve. V soboto zvečer, 14. maja, bo dramska skupina imela prireditev, v nedeljo popoldne pa bo proslava s kulturnim programom. Č. K.

Lovsko-ribiška razstava v Ljubljani

Prav te dni se nam ponuja priložnost, da si ogledamo lovsko-ribiško razstavo, ki bo odprta od 14. do 24. maja v Ljubljani. Slovenski lovci bomo lahko videli najboljše lovske trofeje Jugoslavije, najbolj dragoceno jelenjo trofejo sveta, lovsko orožje od prazgodovine do danes itd. Naši ribiči pa se bodo lahko poučili o razvoju slovenskega ribištva, rib vseh vrst in ribiškega pribora.

14. in 15. maja bo tudi razstava psov vseh vrst. Ljubitelji teh živali bodo prav gotovo prišli na svoj račun in doživeli izreden užitek.

Ljubitelji prirode, ne zamudite razstave, kajti za vse bo zelo poučna, najbolj pa seveda za lovce, ribiče in ljubitelje psov.

Obiskovalci razstave imajo 25% popust na železnici, v skupini z nad 5 oseb pa 50% popust.

Še enkrat:

Kam z mladino, ki konča šolsko obveznost?

Pod tem naslovom sem v zadnji številki Obmurskega tednika zasledil članek, ki me je precej vznemiril, zato pa sem se tudi odločil, da se oglasim z nekaj vrsticami.

Strinjam se s piščevo trditvijo, da naša industrija potrebuje vsak dan več kvalificiranega kadra, ki ga povsod primanjkuje. Prav zaradi tega pač ne smemo ugibati, kam z mladino, saj nam je odgovor več kot jasen.

Naša mladina, ki konča svojo šolsko obveznost in izpolni pogoje za nadaljnje šolanje, naj bi nadaljevala študijem — bodisi v strokovnih, industrijskih ali praktično vzgojnih šolah. V Prekmurju nam je zlasti potrebno več obrtnikov. Zato bi na roditeljskih sestankih nujno kazalo poučiti starše o tem, da je v obrtništvu mnogo prostih mest, na katerih bi se lahko naši mladi ljudje izučili v tej ali oni stroki. O obrtniških poklicih in prostih mestih pa so bili doslej vse premalo poučeni tudi otroci, ko je bilo govora o izbiri poklicev.

Sedaj razpolagamo z učnimi mesti že v mizarski, pleskarski, krznarski, frizerski, zidarski, pečarski, kleparski in vodovodno-instalaterski stroki — vse v Ljubljani. Pogoj je uspešno dokončana šolska obveznost.

Temu moramo posvetiti vso potrebno pozornost prav zdaj ob koncu šolskega leta in mladini pomagati, da si bo po končani šolski obveznosti po resnem razmišljanju in treznem preudarku odločila za tisti poklic, četudi v obrti, za katerega ima veselje in kateri ji bo tudi zagotovil dostojno mesto v našem socialističnem družbenem življenju. F. F.

Pionirji bodo praznovali dan pomladi

Naši mali bodo tudi letos veselo praznovali prihod pomladi, ki se je tokrat sicer bolj pozno pojavila. A nič zato, bo pa sedaj bolj veselo. S pomočjo Društva prijateljev mladine v Murski Soboti se bodo naši cicibani v nedeljo, dne 22. maja ob 9. uri na Trgu zmage krepko spoprijeli ter tekmovali za lepe nagrade. Nastopili bodo s skiriji, tricikli in malimi kolesi. Razdeljeni bodo v oddelke manjših in večjih cicibančkov, da ne bo krivice.

Popoldne ob enih pa bodo pionirji odkorakali izpred hotela Zvezda v Rakičan, kjer se bodo v zelenem parku temeljito navžili pomladanskega veselja. Da žog ne bo manjkalo, je jasno. Hudo že tudi razmišljajo, kakšne igre in tekme bodo lahko izvedli na mehki trati v pomladnem soncu. Seveda se bodo izleta udeležili tudi starši, vzgojitelji in drugi prijatelji otrok. Nekateri, ki ne pešačijo radi, pridejo s kolesi. Prireditelji so mislili tudi na okrepčila, ki nikakor ne smejo manjkati po pešačenju, tekmah in igrah.

Na račun poplavljencev je koval dobiček

V Renkovcih so pobirali prostovoljne prispevke za poplavljence, ki so utrpeli veliko škodo ob reki Muravi. Vaščani so namesto gotovine dajali jajca, ki so jih potem prodali in izkupiček izročili občinskemu vodstvu SZDL v Turnišču. Nabrali so jih za 2443 din.

V tej akciji pa so si napisali pravo spričevalo tudi nekateri kupinarji, ki so hoteli zadostiti le svojemu sebičnemu pohlepu po zaslužku. Tako je S. M. zahteval od zbiralca, naj mu proda vsaj 30 jajc. Plačal mu jih je po 10 din za komad in tako je pri vsakem jajcu zaslužil nič manj kot 5 dinarjev.

Ali je k temu še potreben komentar? M. M.

V torek so se vrteli bobni sreče v Murski Soboti

Jugoslovanska loterija

POROČILO O ŽREBANJU SREČK

70. KOLA (PLAN I)

v Murski Soboti, 10. maja 1955

Srečke, ki se končujejo s spodaj označenimi številkami	so zadele dobitek dinarjev
00	1.000
50240	80.000
57380	60.000
228420	100.000
396360	100.000
537950	100.000
871	5.000
28581	80.000
31951	80.000
51451	60.000
51491	80.000
69581	60.000

Srečke, ki se končujejo s spodaj označenimi številkami	so zadele dobitek dinarjev
334801	200.000
2	200
112	10.200
9352	30.200
2082	40.200
193672	200.200
263952	100.200
943	3.000
6973	20.000
010133	100.000
016733	100.000
105813	100.000
243883	100.000
259313	100.000
316363	100.000
354783	100.000
9094	30.000
59914	80.000
383	2.000
913	5.000
6633	40.000
7625	20.000
303405	200.000
442133	100.000
3376	30.000
041366	100.000
171586	100.000
183586	200.000
318276	100.000
340216	200.000
586766	100.000
137	2.000
1137	32.000
43637	60.000
256677	800.000
279677	600.000
298	2.000
868	2.000
0328	20.000
141238	100.000
337218	100.000
452428	100.000
588268	100.000
9	200
639	3.200
0619	20.200
7859	30.200
00969	60.200
474239	400.200

Skupno je bilo izžrebanih 132.140 dobitkov in 8 premij v skupni vrednosti 80,400.000 dinarjev.

Pri tem žrebanju je sreča obiskala enega s 40.000 din, dva s 30.000 din in več z manjšimi dobitki — tudi v Prekmurju.

Lepo je v naši domovini biti človek

Tako mi je oni dan dejal star upokojenec z beltinskega kmetijskega posestva. Slučajno sva se srečala na cesti. Vljudno sem ga pozdravil, kot to vedno storim, kadar imam pred seboj poštenega človeka.

Toplo spomladansko sonce je pričaralo smeh na usta ljudi — nove nade, življenjsko radost! Sonce, ki prinaša hitrejšo in bujnejšo rast potrebnim virom človeškega življenja, se je letos nekje malce zamudilo. Pa je le posijalo in privabilo ljudi iz domov, da so se napotili na ceste in polja. Z delom je treba hiteti, da se nadoknadi zamujeno.

Na podeželju je čistega zraka in sproščenosti v izobilju. Človek živi tukaj z naravo in vpija vse njene čare. V mestih se ljudje hitreje starajo kot na polju.

S starim znancem, Miško bačijem, sva stopila v senco pokraj zadružnega doma. Oprt ob palico je Miško močno potegnil iz pipe in puhnil dim, ki se je v obliki vprašaja izgubljal v zraku. Zgovoren, kakor je vedno, je rekel: »Veš, najlepše je biti mlad, no, tako kot si sedaj ti, ko še lahko urno sučeš roke. Tudi nam, starim, ne gre slabo. Preskrbljeni smo in nič več nismo v strahu za jutrišnji dan.«

Opazoval sem dim, ki se je v obliki vprašaja razblinil nad nama. S takim vprašajem so pred leti nastopali posamezni Beltinčani, ko je bilo govora o gradnji zadružnega doma. Velika večina vaščanov pa je smelo prijela za delo in dom je kmalu stal. Tudi Mišku so takrat, pa čeprav je bil že pri 75. letih, vpisali na grafikon 135 ur prostovoljnega dela. Kopal je temelje, prenašal pesek, podajal opeko. Nobeno delo mu ni bilo pretežko, ko je bilo treba uresničiti velik smoter. Dvorana je sedaj docela urejena in je menda med najlepšimi v Pomurju. Kje bi se sicer sedaj odvijale številne kulturne prireditve? Potrebe bi nas prerasle, tako pa nas niso mogle. Vsi smo veseli, da se lahko shajamo v svojem domu. Enotnost v mislih in dejanjih pa nam bo lajšala tudi vse bodoče delovne podvige.

Prisluhnimo še mojemu znancu!

»Dragi prijatelj moj mladi, tako sem srečen, da kljub mojim letom še vedno dobro vidim in slišim. Na sestankih se lahko celo vsedem v zadnjo klop in nobena beseda mi ne bo ušla.«

Zares: sklepe, ki jih sprejme SZDL in jih potrdi tudi zbor volivcev, je treba dosledno izvajati. Kar tako jih ne more nobeden spreminjati ali pa jim dajati drugo obliko.

V znamenju gospodarskega razvoja praznujejo letos Beltinčani deseto obletnico svobode. Stari svet se podira in na njegovih ruševinah si gradimo novo — lepše življenje. Mnogo blagodati tega življenja že uživamo in ponujajo se nam novi obeti za napredek. Samo prisluhniti je treba tej pesmi življenja, saj odmeva enako za vse ljudi in slehernemu polni srce z zadovoljstvom in srečo. Ta pesem pa bo donela v naših domovih, v obratih in na poljanah vedno bolj ubrano in ne bo nikdar izpeta za človeštvo.

Po širokih ravnicah Pomurja brne traktorji. Krave so se oddahnile in vedno več časa imajo za pašo. Gospodinje namolzejo več mleka in otroci so bolj zdravi. Da, jaz sem zadovoljen, več kot zadovoljen! Tako rad poreče Miško, ki prebiva s svojimi vnuki in družino v novi hišici, taki, kot so jih pozidali domala vsi nekdanji »beroši«. Ne želi si drugega kot zdravja in dolgega življenja. Saj mu je bilo nekdaj dovolj hudo, ko še nismo imeli urejenega delovnega časa, ne socialnega zavarovanja in ko nismo dobivali brezplačne zdravniške pomoči. Lepo in prijetno pa je živeti danes.

»Ti pa, ki pišeš v časnike, glej, da boš pisal pošteno in pravično!«

Senca se je umaknila. Sonce naju je poiskalo in nama pobožalo obraze. Poslovila sva se. Šel sem soncu nasproti proti svojemu domu. Res, lepo je v naši domovini biti človek!

Pijo

Iz govora tovariša Kimovca

na proslavi v Murski Soboti

proizvajalne sile. Spoznali smo, da je nujno vzbuditi ustvarjalno voljo proizvajalcev, to je njihov materialni in moralni interes.

Odločilen preokret, zgodovinska prelomnica in zares revolucionarno dejanje, ki presega po svojem pomenu okvir naše socialistične domovine, je Zakon o upravljanju državnih gospodarskih podjetij in višjih gospodarskih združenj po delovnih kolektivih. Datum 26. junij 1950 pomeni dokončno uresničenje revolucionarnega gesla, ki je prevevalo ves naš tedanji razvoj »tovarne delavcem — zemljo kmetom«. Čeprav so bili organi delavskega upravljanja sprva bolj šola upravljanja, se je že v naslednjih letih pričela kazati njihova resnična vrednost. Proizvodnja je pričela rasti, gospodarjenje se boljša iz dneva v dan, obiski tujih delegacij so vse češči in vsi se zanimajo prav posebej za delavsko, t. j. družbeno upravljanje v proizvodnji.

Razumljivo je, da ni moglo ostati samo pri organih delavskega upravljanja, iz njih so se razvili nadaljnji demokratski organi ljudske oblasti in samoupravnih organizacij, na pr. zbor proizvajalcev, razne zbornice itd.

Upravljanje pa se je razvilo še dalje na področje zdravstva socialnega zavarovanja, prosvete in kulture. Skratka postopoma zajema vsa področja družbenega življenja in zato terja tudi tako obliko organizacije ljudske oblasti, ki na določenem teritoriju povezuje vso dejavnost državljanov ter jo pod enotnimi vidiki v korist celote usmerja.

Komune, o katerih smo zadnji čas mnogo govorili, so prav taka oblika organizacije ljudskih interesov določenega področja, ki jo danes potrebujemo. Kakor organi delavskega upravljanja, bodo tudi te potrebovale določen čas, da se razvijejo v polnem obsegu, vendar moramo vedeti, da so korak, in to odločilen korak dalje v demokratizaciji naše ljudske oblasti. To pa seveda dalje zahteva, da moramo politične organizacije, ki so nam pomagale v dosedanji socialistični graditvi, prav tako dalje razvijati. Članstvo in vodstva Socialistične zveze morajo biti sposobna volivcem pojasniti, v čem je osnovno bistvo naše doslej prehojene poti in kam se razvijamo.

Na kratko rečeno gre za to, da naši delovni ljudje prav razumejo načelu »Vsakemu po njegovem delu«. Ne gre tu za to, kako nekdo sam ocenjuje svoje delo, temveč za to gre, koliko je njegovo delo vredno za vso našo socialistično skupnost. Treba je razumeti, da velikih uspehov naše socialistične graditve ni bilo mogoče doseči brez hudih naporov vseh naših delovnih ljudi. Če danes postopoma zmanjšujemo gospodarske investicije in jih preusmerjamo v pospeševanje kmetijstva in življenjske ravni, moramo razumeti, da je in bo to mogoče le pod tem pogojem, če vzporedno še dalje razvijamo našo industrijo in krepimo našo ljudsko armado, ki je v vseh za našo revolucijo odločilnih trenutkih trdno stala na braniku njenih pridobitev.

Ko ocenjujemo prehojeno pot ne smemo pozabiti, da smo danes že daleč naprej od stare Jugoslavije kljub dediščini, ki smo jo nasledili.

Samo par številk še, ki naj to trditev podpro. Od 94 milijonov dolarjev nacionalizirane imovine tujih kapitalov smo doslej plačali že preko 60%. Vodnih sil, od katerih je stara Jugoslavija izkoriščala le 1% možnosti, koristimo že okrog 8%, kar je na pr. bistveno pripomoglo k elektrifikaciji podeželja. Porast industrijske proizvodnje je v FLRJ za 208% večji kot pred vojno, v LR Sloveniji pa za 218% itd.

Pri ocenjevanju standarda ne smemo pozabiti nekaterih dejstev, da na pr. prispevek socialnega zavarovanja prav tako predstavlja sestavni del plače, čeprav ga delavec in nameščenec ne dobita izplačanega na roko, zato pa pri nas ni brezposelnosti, se skrbi za onemogle, za starčke, za invalide vojne in invalide dela itd.

Po drugi strani pa bi še skromen, a množičen napredek kmetijske proizvodnje za nas pomenil izreden prispevek skupnosti. Vsaka mera doma pridelane količine žitaric pomeni manjši uvoz krušnega žita. Kakšen dragocen prihranek v devizah bi to bil za naš gospodarski in ostali napredek, si ni težko predstavljati.

Če tako bežno presodimo 10 let, ki nas ločijo od osvoboditve do danes, potem moramo reči, da je ni danes v svetu dežele, ki bi v danih razmerah toliko napravila za delovnega človeka. Samo ob tem, da presojamo na daljša časovna obdobja naš razvoj, bomo sposobni iz doslej prehojene poti črpati nadaljne sile za naš napredek.

Pomurje v tem razvoju ni izjema. Zato je prav, da se ravnamo po geslu, ki je bilo vodilno v vsem našem dosedanjem razvoju. Z zaupnjem v lastne sile ob podpori vseh delovnih ljudi naše dežele gremo naprej novim zmagam naše socialistične graditve naproti.

S tem se bomo najčastneje oddolžili dragocenim žrtvam za našo svobodo.

BELTINSKI NOGOMETAŠI MNOGO OBETAJO

V Beltincih delujejo nogometaši v posebni sekciji TVD Partizan. V moštvu so morali prebroditi številne težave, da so se lahko pridružili tekmovalnim moštvom v Obmurski skupini Mariborske nogometne podzveze. Njihovo prizadevanje ni ostalo brez uspeha: ob zaključku jesenskega tekmovanja za prvenstvo so zasedli prvo mesto med tekmovalci. Uredili in popravili so si igrišče in namestili vrata. Igralci so dobili tudi nove dresе. Potrebščine so si omislili s svojimi sredstvi. Prvo moštvo šteje 18 članov, razen njih pa so v sekciji tudi pionirji. Njihov trener je bivši soboški igralec Stanko Klopotec, ki ga igralci radi ubogajo.

Tragedija v Apaški kotlini

V Vratjem vrhu pri Cmureku ob naši severni meji so našli na cesti 40-letno Nežo Škerjot z razklano glavo. Kmalu so dognali, da gre za zločin, ki ga je izvršil njen ljubimec Franc Jerenko z Novega vrha.

Dan pred zločinom sta Jerenko in njegova žrtev delala v vinogradu kmeta Sotlerja. Proti večeru sta se, oba močno vinjena, vračala proti domu. Med potjo je prišlo med njima do prepira, med katerim je Jerenko navalil na Škerjotovo in jo z ostrim robom motike trikrat udaril po glavi in ubil. Po tem dejanju je zbežal domov in skušal ubiti še svojo prvo ženo, ki je pobegnila in se tako rešila gotove smrti. Jerenko je zatem zbežal v gozd in se tam obesil.

Škerjotova zapušča tri nepreskrbljene otroke. Ker si je ubijalec sodil sam, bo težko dognati vzroke tega tragičnega dogodka.

Razgibano kulturno delo v Puconcih

V prijaznih Puconcih je kulturno življenje dokaj razgibano in pestro. To dokazujejo številne proslave in več ali manj uspele dramske uprizoritve. Tudi kulturno-umetniško društvo letos deluje bolj uspešno. Ima dve skupini: eno za starejše in eno za mlajše člane ali kakor radi po domače reko — za starejšo in mlajšo gardo. Oboji so pri delu zelo prizadevni, zato pa tudi uspehi niso izostali. Uprizorili so že nekaj iger. Sicer pride tu in tam do nesporazuma ali kakih težav, vendar pa jih z dobro voljo kmalu premagajo. — V društvu so tudi učitelji, ki radi pomagajo z nasveti in režiranjem.

Starejši člani so pred kratkim uprizorili dramo »Dedinja«. Delo je dokaj trd oreh in je terjalo od igralcev mnogo truda. Zato tudi ne moremo govoriti o popolnem uspehu. Lahko pa rečemo, da je občinstvo igro toplo sprejelo kljub nekaterim napakam. Najbolje je odigrala svojo vlogo glavna igralka Katarina (Anica Škraban). Igra njenega partnerja (Štefan Kuhar) je bila vzlic prizadevanju, kar je treba pohvaliti, nekoliko slabša. Menda najbolj prepričljivo je podala svojo vlogo Katarinina teta (Olasova), dobro pa se je vanjo vživel tudi Katarinin oče (Geza Šoštarec). Da se ni kje zataknilo, je poskrbel šepetalec, pa tudi igralci so se »znašli« v stiski. Posameznikom je delala precej preglavic izgovorjava. Z njo pa so več ali manj skregani vsi podeželski igralci. Nekateri prizori so izpadli nekam prisiljeno, lahko bi rekli, premalo prisrčno, zato so gledalce slabo prepričali. Pri posameznikih je bilo opaziti nesigurnost v kretnjah. Pri ocenjevanju pa kajpak ne smemo prezreti prizadevanja igralcev in njihove volje. In tudi to je že precej!

-ika

IZ GORICE

V prikupni puconski okolici leži tudi vas Gorica, o kateri pa zelo malo slišimo. Morda zato, ker so društva in organizacije bolj zaspane, saj soseščina v tem pogledu daleč prednjači. Le prostovoljno gasilsko društvo ima kaj pokazati. Vendar pa je v zadnjem času čutiti, da bo 10. obletnica osvoboditve tudi pri ostalih pomaknila kazalec na bolje.

Gasilsko društvo je bilo ustanovljeno 1927. leta in šteje sedaj okrog 25 članov. Večina jih je že izprašanih, med njimi pa je tudi precej mladih vaščanov, ki pridno vadijo za izpite in nastop s sekiricami.

Že dalj časa se tudi pripravljajo na gradnjo svojega doma. Letos mu bodo postavili temelje. Nekaj gradbenega materiala že imajo, dokaj sredstev pa si namenijo pridobiti s prireditvami.

Prejšnja leta je bilo več življenja tudi v vrstah mladine. Lani so mladinci uprizorili veseloigro Vozel, kar jim je vlilo precej poguma, vendar le za kratek čas. Večina članov mladinske organizacije je še mlada, zato pa potrebuje več pomoči starejših izobražencev. Poglaviten vzrok za neaktivnost pa je treba iskati v sporih in neresnosti. Pred kratkim so izvolili novo vodstvo in se odločili, da bodo odslej delali bolj načrtno in vestno. Sedaj se učijo veseloigro Katajeve »Milijon težav«. Upamo, da jim bo dala novih pobud za uspešnejše delo.

LEMERJE

Pred kratkim so pri nas zaprli osemenjevalno postajo, kar je izzvalo med vaščani precej negodovanja. Sedaj morajo krave goniti precej daleč v Brezovce in z njimi tudi ob slabem vremenu stati na prostem, kajti v tamkajšnjem hlevu je dovolj prostora samo za eno kravo.

Sprašujejo se, zakaj tudi pri nas ne bi bilo potrebne postaje, ko pa vendar imamo hlev in celo ob glavni cesti. Za to pridobitev so se vaščani že večkrat zavzemali, vendar pa dosedaj ni bilo ničesar odločeno v njihovo korist. Prav bi bilo, da bi jih v tem prizadevanju podprl OLO ali pa Veterinarski zavod.

*

Naše gasilce si lahko zadnji čas vsak večer našel pri predavanju. Pripravljali so se na izpite za izprašane gasilce. Predavanja so redno obiskovali in vsak se je trudil, da bi kar največ pridobil. Pred izpitno komisijo je naposled stopilo 13 kandidatov in vsi so uspešno prestali preizkušnjo. Do tega jim je največ pomagal tov. Flegar.

-jak

Bogojinski pionirji bodo zapeli

S pomladjo so začeli pionirji s tako voljo delati, da si zares zaslužijo priznanje.

Pionirji gimnazije imajo namreč svoj pevski zbor, ki marljivo dela in bo v kratkem imel več nastopov doma in v sosednjih krajih. Poleg pevskega zbora imajo tudi svoj šahovski krožek, kjer je med posamezniki najboljši pionir Sočič. Lansko leto je na okrajnem tekmovanju zavzel drugo mesto. Skoraj vsi pionirji so tudi vključeni v TVD Partizan in se že marljivo pripravljajo za republiški zlet v Celju.

O lendavskem parku in otroškem igrišču

je bilo govora že več let. Lani pa se je začelo. Ob zgradbi LOMO je pod pridnimi rokami nastajal park, po obsegu sicer majhen, kljub temu pa so prebivalci z njim zadovoljni, saj ni bilo dosedaj v vsem mestu niti ene klopi. Letos spomladi so z delom nadaljevali tudi na zahodni strani poslopja, tam uredili cvetlične nasade, postavili več udobnih klopi in pred prvim majem tudi vodomet. Tu se zdaj ne ustavljajo samo domačini, marveč tudi gostje in tuji popotniki.

Po delavskem prazniku so dobili svoje igrišče tudi cicibani in pionirji. To je veselja... da jih le vidite na gugalnicah in gredah! Malčki, ki so dosedaj tavali po ulicah in povzročali skrb svojim mamicam, so tistim, ki so jim to udobje pripravili, prav gotovo hvaležni za ves trud, mestu pa je bil ta otroški kotiček že zares nujno potreben.

-ce

Ni dolgo tega, ko smo brali v našem tedniku o nehigienskih prostorih, v katerih posluje lendavska mlekarna. Na račun tega je bilo v mestu precej upravičene kritike. Odgovornim možem pa se je pred kratkim posrečilo, da so ta problem spravili z dnevnega reda. Že dva tedna urejajo nove prostore, v katerih bodo lahko prodajali tudi ostale mlečne izdelke, kakor si že to dolgo časa želijo lendavske gospodinje.

BELTINCI

Pevski zbor beltinskega IZUD »Ivan Cankar« je v letošnji sezoni že večkrat nastopil z lepim številom naštudiranih pesmi in s spevoigro »Kovačev študent«. Nastopi so bili skrbno pripravljeni, zato pa so bile tudi predstave vedno dobro obiskane.

Beltinski pevski zbor bo v soboto, dne 14. maja, imel svoj koncert v Dol. Lendavi. Uprizoril bo tudi veselo spevoigro »Kovačev študent«.

GRAD

Pred dnevi smo pri nas gledali slovenski film »Vesna«. Bilo je tudi več predstav za šolske otroke. Film je vsem ugajal, samo pod slikami nismo mogli ničesar brati, marveč smo samo poslušali. Vse je bilo v redu, samo razumeli smo bolj malo. To je naša stara pesem — ton! Sicer pa že o tem vedo po vsem Prekmurju. Nekajkrat smo že prosili in pisali v Ljubljano, da bi nam poslali kakšnega strokovnjaka, ki bi odstranil to oslovsko senco. Njega pa ni in ni hotelo biti. Vse kaže, da bomo morali v sosednjo republiko — k Hrvatom!

-n

Prvega maja se je Grad odel v praznično oblačilo. Vsepovsod so plapolale zastave in že zgodaj zjutraj je godba igrala budnico.

Dopoldne je bila najprej proslava, zatem pa brezplačna predstava jugoslovanskega filma »Rdeči cvet«. Prvomajski popoldan je minil v zabavi in pesmi. Vso organizacijo prireditev je prevzela sindikalna organizacija delavcev.

V dopoldanski paradi smo lahko videli tudi mladince predvojaške vzgoje. Strumno so korakali v povorki.

—n

IVANJKOVCI

Tudi pri nas smo svečano proslavili Prvi maj. Večer prej so po vseh gričih goreli kresovi, drugi dan pa se je s samostojnim programom predstavilo domače društvo Partizan. Imeli smo tudi kolesarske dirke. Ljudsko veselje je trajalo pozno v noč. Drugega maja je igralska družina iz Huma pri Ormožu uprizorila Finžgarjevo dramo »Naša kri«. V polno zasedeni zadružni dvorani so dobro podali svoje vloge in bili deležni zaslženega priznanja gledalcev.

Za proslavo 10. obletnice osvoboditve — 8. maja — pa so Runčani pripravili kulturni program. Posebno so ugajale partizanske pesmi in plesi. Izvedli so jih pionirji. Igralska družina IZUD pa je uprizorila enodejanko »Izdajalec«. O zgodovinskem prazniku je navzočim spregovoril predsednik občinskega vodstva SZDL tov. Rajh.

Žal je bilo na proslavi bolj malo ljudi. Manjkali so predvsem tisti, ki so že deset let deležni dobrin svobode in socialistične ureditve.

TA

IZ ROGAŠEVEC

Prejšnji teden se je pri nas končalo sedemdnevno taborjenje mladincev predvojaške vzgoje. Taborečí so se zahvalili svojim komandirjem za ves trud in jim zaželeli zopetnega snidenja v jeseni. Najbolj so se izkazali fantje iz Serdice Fridrik Buček, Emerik Lovenjak in Alojz Bertalanič. Naš center pa je bil tudi od Vojnega odseka pohvaljen kot najboljši v tem goričkem predelu.

G. K.

Zadnjo nedeljo je bil pri nas ustanovni občni zbor Društva prijateljev mladine. Po krajšem poročilu tov. Šiftarove je bila živahna razprava, ki je pokazala, da so ljudje voljni pomagati mladini. Posebno pa so se zavzemali za pravilno vzgojo najmlajšega rodu. Odpreti bi bilo treba otroški vrtec, ki ima pri nas vse pogoje za delovanje. Končno besedo o tem bo izrekel poseben odbor, ki so ga izvolili na zboru in mu naročili, naj pripravi vse potrebno, da se bodo lahko pomaknili bliže k uresničitvi te zamisli.

G. K.

GOMILA

V Juršincih, kjer bo v bodoče sedež komune, je bil 1. maja slavnosten sestanek. Zbrali so se zastopniki SZDL, množičnih organizacij in društev, kakor tudi člani delovnih kolektivov. Skupaj so proslavili delavski praznik in se spomnili tudi padlih borcev za svobodo. Kolektiv kmetijskega gospodarstva pa je imel popoldne samostojno kulturno prireditev.

Na Gomili je večer prej zagorel mogočen kres, ob njem pa so zabobneli možnarji. Naslednji dan se je tukaj pričela letošnja turistična sezona. V razglednem stolpu so odprli bife. Na devetem rednem letnem občnem zboru TD — bil je popoldne — je zastopnik Turistične zveze Slovenije poklonil domačemu društvu spominsko priznanje za dosežene uspehe. Tokrat je zapel tudi pevski zbor in bil deležen priznanja navzočih. V prvomajskih dneh so obiskali Gomilo številni gostje od blizu in daleč.

H. F.

Dobrovnik

Tudi pri nas smo začeli praznovati večer prej. Naš praznik so naznanili kresovi. Prvega maja pa smo imeli kulturno prireditev. Domače IZUD »Šandor Petöfi« je uprizorilo tridejanko »Prišla je Iluška«.

V madžarskih vaseh so postavili visoke mlaje. Vaščani so dali duška svojemu razpoloženju na kulturnih prireditvah. Njihova pesem je odmevala pozno v noč.

KROG

Zadnjo nedeljo nas je obiskala mladinska igralska skupina iz Bakovec in se nam predstavila s Finžgarjevo igro »Razvalina življenja«. Predstavo je obiskalo precej ljudi, predvsem mlajših. Igralci so svoje vloge v glavnem obvladali, le posameznikom je šlo bolj trdo. Drugič naj bi zaigrali rajši kaj lažjega in bolj veselega. Vsekakor pa pričakujemo, da nas bodo v kratkem spet presenetili.

G.

ŠAH

Pred dnevi so pionirji nižje gimnazije iz Rogaševec premagali vrstnike iz Cankove z rezultatom 6 in pol : 1 in pol in si tako priborili prvo mesto v bodoči cankovski komuni.

Še pridite . . .!

Pred kratkim sta v Odrancih gostovala dramatska skupina in pevski zbor KUD »Ivan Cankar« iz Beltinec. V veliki zadružni dvorani so igralci nastopili s spevoigro »Kovačev študent«, pevci pa so zapeli več slovenskih pesmi. Na prireditvi je bilo navzočih nad 300 vaščanov. Mnogi med njimi so na kraju izrazili željo, naj bi jih gostje še večkrat obiskali. Takih kulturnih prireditev so namreč le malokdaj deležni! Prav pa bi morda bilo, če bi se tudi sami bolj resno lotili kulturno prosvetnega dela. V zadružnem domu imajo take prostore, ki jih v marsikaterem kraju ni moč najti. Kljub tej prednosti pa v prosvetnem delovanju niso ravno med najboljšimi.

—ce

Križevci pri Ljutomeru

Prejšnji teden se je v Križevcih sestal iniciativni odbor za postavitev nove šole. Po temeljiti razpravi je sestavil gradbeni program. V novem poslopju naj bi bilo 14 oddelkov s potrebnimi kabineti, telovadnico in šolsko kuhinjo. Šola bo imela skupaj 28 prostorov, poleg nje pa bi bilo treba postaviti še večjo stanovanjsko hišo za učiteljstvo.

Če bodo poslopje gradili po sodobnih in higienskih načelih, potem bo potrebnih okrog 200 milijonov dinarjev. To je kajpak velika vsota, vendar pa je treba računati na to, da bodo mnogo prispevali tudi občani s svojim delom, vožnjami, lesom in drugimi sredstvi, kar bo samo zmanjšalo gradbene stroške. Za idejni načrt že imajo zagotovljen denar.

(nb)

Širite in čitajte Obmurski tednik

Enajstletni sin znanega godbenika Miško Baranja je splezal na drevo, na katerem je precej visoko gnezdila sraka. Pri plezanju se je pod njim zlomila veja in je tako nesrečno padel na tla, da je bil pri priči mrtev. Nesrečni Miško je obiskoval tretji razred osnovne šole in je bil eden najboljših učencev.

Na zadnji poti ga je spremljala velika skupina otrok — njegovih šolskih prijateljev.

OBJAVA

Privatni in dopolnilni izpiti bodo na Ekonomski srednji šoli v M. Soboti od 1. do 8. junija 1955. Kandidati, ki želijo opravljati privatni izpit, morajo ravnateljstvu predložiti:

a) prošnjo, taksirano s 30 din. V njej naj prosilec navede potek svojega šolanja ali službovanja;

b) originalno spričevalo o dovršenem prejšnjem razredu;

c) potrdilo pristojne oblasti, da ni v kazenski preiskavi in da ni bil kaznovan. To potrdilo ne sme biti staro več kot tri mesece;

č) rojstni list;

d) potrdilo o dosedanji zaposlitvi.

Prošnje je treba poslati vodstvu šole najkasneje do 21. maja 1955 Na dan izpitov, t. j. junija t. l., bodo morali kandidati vplačati izpitno takso. Podrobnejše informacije glede izpitov je moč dobiti v ravnateljevi pisarni.

Ravnateljstvo

Okrajna gasilska zveza v Soboti

OBVEŠČA:

TITOVA ŠTAFETA: Letos je Titova štafeta posebno pomembna zaradi tega, ker sovpada rojstni dan predsednika repablike maršala Tita v proslavo 10-letnice naše osvoboditve. Zato naročamo vsem PGD, da množično sodelujejo pri štafeti. Štafeto organizira okrajni štab za njeno organizacijo in se je treba ravnati po navodilih članov tega štaba. Oni se bodo oglasili tudi pri vas.

GASILSKI DAN: V nedeljo, 29. maja bo slovensko gasilstvo praznovalo svoj dan. Naročamo vsem UO, da izvedejo temeljite priprave za kar najbolj dostojno izvedbo tega dneva in upoštevajo napotila uvodnega članka v Gasilskem vestniku št. 4/55.

VODNI REZERVOARJI IN MLAKE: Vsak dan ugotavljamo, da poveljstva gasilskih čet ne skrbijo dovolj za kopanje vodnih rezervoarjev in za čiščenje že obstoječih mlak za gašenje požarov. Zato strogo naročamo UO, da nemudoma odpravijo te pomanjkljivosti in skušajo zajeti čim več vode za poletno sušno dobo. Za omalovaževanje tega naročila bomo prizadete klicali na odgovornost.

GASILSKI MATERIAL. Obveščamo vsa PGD Pomurja, da imamo na zalogi gasilski material in opremo vseh vrst, kakor: cevi, spojke, ročnike, uniforme, gumbe, našitke, naramnice, paradne in delovne pasove, gasilske knjižice itd.

Naša mehanična delavnica dobro opravlja vsa popravila ročnih in motornih brizgaln, krpanje in vezanje gasilskih cevi.

Iz pisarne OGZ

MALI OGLASI

HISO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEM na večji parceli prodamo pri osnovni šoli v Martjancih. — Informacije pod št. 55 na upravi lista.

POSESTVO — 1,5 ha zemlje, zidana hiša, gospodarsko poslopje — prodam v središču Martjanec. — Ivan Recek, Martjanci št. 68.

STAVBNO PARCELO prodam. — M. Sobota, Mikloš Kuzmiča št. 3.

RABLJENO KUHINJSKO KREDENCO, mizo itd., primerno tudi za opremo gostilniške kuhinje — prodam. — Poizvedbe: M. Sobota, Lendavska cesta 11.

MANJŠE POSESTVO, lepo urejeno in v lepem kraju, z dobro ohranjeno zidano hišo in gospodarskim poslopjem prodam v bližini postaje in mesta Ormož. Informacije dobite pri Mat. Rakuši, Zgor. Polskava 60.

PREKLICUJEM vse, kar sem govorila o Ivanu Rantaši in Justini Cizl, kot neresnično in se jima zahvaljujem, da sta odstopila od tožbe. — Marta Smodiš, Kapelski vrh.

STAVBNO PARCELO prodam v M. Soboti. — Informacije: Projektivni biro, M. Sobota, Titova 20.

STAVBENI MATERIAL od lesene hiše, krite z opeko — prodam. — Poizvedbe: Ela Farkaš, Stara nova vas, p. Križevci pri Ljutomeru.

KOMPLETEN STEDILNIK, vzidljiv in v dobrem stanju prodamo. — Cerkvena občina Križevci v Prekmurju.

HISA Z LOKALOM, vodovodom, manšardo in velikim vrtom naprodaj pri Gradu. — Ponudbe pod »1940« poslati na upravo lista.

Tedenski koledar

Nedelja, 15. maja — Zofija
Ponedeljek, 16. maja — Janez
Torek, 17. maja — Jošt
Sreda, 18. maja — Erik
Četrtek, 19. maja — Vitoslava
Petek, 20. maja — Bernard
Sobota, 21. maja — Dan jug. voj. letalstva

Gibanje sonca: 21. maja vzhaja ob 4.24 uri in zahaja ob 19.33 uri. Dolžina dneva: 15 ur in 09 minut.

Lunine spremembe: 21. maja ob 21. uri in 56 minut mlaj.

SPOMINSKI DNEVI

15. 1926. — Delavska zbornica v Ljubljani je objavila poziv za izseliteV slovenskih rudarjev v Francijo; 1941. — Sestanek pri Čačinoviču v Rakičanu. Sestanejo se Čačinovič, Miško Kranjec in Kovač; odločno odklonijo Hartnerjevo ponudbo o sodelovanju. Ocenijo sposobnosti in moč KP Madžarske in sprejmejo zgodovinski sklep; naslonitev vseh akcij na Slovenijo. Odločno stališče za borbo proti okupatorju; 1942. — Izšel odlok IOOF o vzpostavitvi ljudske oblasti na slovenskem osvobojenem ozemlju; 1942. — Franjo Kluz in Rudi Čajevac sta priletela s svojima avionoma k partizanom v Prijedor. Tako so dobili POJ prvi dve letali; 1943. — Začetek V. sovražne ofenzive proti NOV in POJ.

Od 10. do 25. 1944. — Aretirajo Madžari po Prekmurju 44 ljudi, med njimi iz Sobote Jožeta Poredoša, Stefana Poredoša, Slavka Jandla, Mirka Domanjka, Stefana Antaliča, Lojzeta in Izidorja Hajdinjaka in še druge. Bili so sojeni v Čakovcu, nato odgnani v razna nemška taborišča.

16. 1945. — V Celovcu velik zbor slovenskega in avstrijskega prebivalstva iz Koroške, kjer manifestirajo za nadaljevanje borbe proti fašizmu in zahtevajo priključitev Slovenske Koroške k FLRJ.

17. 1869. — Veličastni ljudski tabor v Vižmarjih pri Ljubljani.

18. 1942. — Izvršni odbor OF in glavni štab slovenskih partizanskih čet sta odšla na osvobojeno ozemlje.

19. 1941. — Ferdinand Hartner, Josip Benko, dekan Josip Krantz in senior Štefan Kovač zastopajo bivši soboški okraj na zasedanju županijske skupščine v Szombathely-u, kjer je Hartner v pozdravu tolmačil razpoloženje Prekmurcev: »Ka te narod nešče niti narodnost niti menjšina biti, nego Vogrin v molitvi i deli.«

20. 1754. — Rojen v Breznici na Gorenjskem čebelar Anton Janša.

21. Dan jugoslovanskega vojnega letalstva; 1941. — Madžari obnovijo VMKE (Vendvidéki Magyar Közművelödési Egyesület), Društvo za madžarizacijo Prekmurja, ki je že čez tri dni izdalo svoj tednik »Murascombat es Videke« kot 35. letnik; 1942. — Partizanski pilot Franjo Kluz je metal iz letala »Potez« prve bombe na okupatorske čete, ki so se pomikale iz Dubice proti Bosanski Gradiški, kar je bil prvi napad partizanskega letalstva; 1942. — Ustreljen v Ljubljani narodni heroj Tone Tomšič, organizacijski sekretar CK KPS.

SEJMI

Ljutomer v soboto, 21. maja splošni sejem; Razkrižje v ponedeljek, 16. maja splošni sejem; Beltinci v sredo, 18. maja živinski sejem; Bogojina v četrtek, 19. maja živinski in kramarski sejem; Cankova v ponedeljek, 16. maja živinski sejem; Dobrovnik v ponedeljek, 16. maja živinski sejem; Grad v sredo, 18. maja živinski sejem; Križevci v sredo, 18. maja živinski sejem; Lendava v torek, 17. maja živinski sejem; Prosenjakovci v ponedeljek, 16. maja živinski sejem; Šalovci v sredo, 18. maja živinski sejem; Tišina v sredo, 18. maja živinski sejem; Turnišče v torek, 17. maja živinski sejem, v četrtek, 19. maja svinjski sejem.

KINO

LENDAVA. — od 13. do 15. maja nemški film »Tromba« — od 17. do 18. maja ameriška barvna risanka »Pepelka«.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. — 14. in 15. maja ameriški film »Podvodna četa« — 19. maja nemški film »Jaz in moja žena«.

RADGONA. — 14. in 15. maja ameriški barvni film »Dvoboj pri srebrnem potoku« — 18. in 19. maja ameriški film »Makao«.

RADENCI. — 14. in 15. maja ameriški barvni film »Samotna zvezda« — 19. maja belgijski film »Banket tihotapcev«.

ČEPINCI. — 15. maja ameriški film »Trinajsto pismo« — 22. maja ameriška risanka »Dumbo«.

»PARK« M. SOBOTA. — od 13. do 15. maja angleški film »Izsiljevana« — od 17. do 19. maja italijanski film »Figaro«.

VELIKA POLANA. — 15. maja avstrijski film »Očarljivi goljuf« — 22. maja jugoslovanski film »Frosina«.

GRAD. — 15. maja ameriški film »Afera na Trinidadu« — 22. maja ameriški film Bagdadski tatič«.

OBVESTILO

Mestna vrtnarija v M. Soboti, Grajska ulica 14, obvešča cenjene odjemalce, da sprejema naročila za čiščenje in zalivanje grobov, krasitev grobov s cvetlicami, sajenje in negovanje lepotičnega drevja ob grobovih na pokopališču.

Na zalogi ima tudi cvetlice za balkone in vrtne utice kakor tudi zelenjadne sadike več vrst (paradižnik, pikirana paprika, zelje, solata itd.).

Se priporočamo!

Zavod za komunalne storitve
VRTNARSTVO IN CVETLIČARSTVO,
Murska Sobota.

Z občnega zbora križevskih zadružnikov

Kljub otipljivim uspehom premalo članov

Na letnem občnem zboru Kmetijske zadruge v Križevcih pri Ljutomeru je bilo navzočih 300 članov, ki se vedno bolj zanimajo za delovanje svoje organizacije. Med šestimi poročili, ki so bila dobro pripravljena in so verno prikazala lansko poslovanje zadruge, bom omenil le poročilo predsednika upravnega odbora in poročilo nadzornega odbora.

Tovariš Franc Skuhala, ki je že več let znan daleč naokrog kot napreden kmetovalec, je med drugim dejal, da bi se morali člani še bolj zanimati za delovanje svoje zadruge, predvsem zato, ker tudi naša skupnost kaže vse večje razumevanje za kmetijstvo. Vse kaže, da se je za naše kmetijstvo pričela pomlad, kajti vse bolj živo je spoznanje, da brez pomoči kmetovalcem ne bo moč doseči napredka. A ta napredek se lahko očituje samo v tem, da bodo kmetje povečali hektarske donose in svoje pridelke po najkrajši poti pošiljali potrošniku. Ta smoter pa je lahko doseči samo po kmetijskih zadrugah, ki so oproščene zveznega davka na dobiček. Zato lahko pridobljena sredstva v večji meri vlagajo v svoje investicijske sklade, ki so namenjeni za pospeševanje kmetijstva. Na področju zadruge so v minulem poslovnem letu porabili 207 ton umetnih gnojil, ki so jih člani dobili po znižanih cenah. Kljub temu pa še mnogi kmetovalci niso uvideli potrebe, da bi se včlanili v zadrugo. Na križevskem področju jih je vključenih samo 11 odst., v sosednji prekmurski vasi pa je odstotek enkrat večji. Razni ukrepi po vojni so sicer omajali zaupanje v zadružništvo, vendar pa so uspehi, ki jih je v zadnjih letih dosegla domača zadruga, tako prepričljivi, da bi morali izginiti vsi taki predsodki. Brez takega sodelovanja kmetje ne bi mogli voliti svojih zastopnikov v zbor proizvajalcev, biti tam zastopani, zagovarjati svoje koristi in sploh soodločati pri urejevanju družbenih odnosov.

Zadnji ukrepi tudi kažejo, da bodo odslej lahko odkupovale pridelke samo kmetijske zadruge. Tako bodo izločeni razni nakupovalci, ki so se zadnje čase prelevili v prave špekulante. Ta ukrep bo prav gotovo prispeval k ustalitvi cen potrebščinam, ki jih morata imeti kmet in potrošnik. Močnejše zadruge bodo lahko po svojih delegatih sodelovale tudi v Kmetijski zbornici in tam enakopravno odločale o cenah, od česar se lahko tudi nadejajo precej koristi.

V zadrugi je nameščenih 15 uslužbencev, ki pa zaradi pomanjkljive izobrazbe ali preobremenjenosti ne morejo najbolje opravljati svojih dolžnosti. Zelo bi potrebovali kvalificiranega kmetijskega tehnika, dobre knjigovodje in podjetne nakupovalce. Zadruga je v tem gospodarskem letu odkupila 32 vagonov krompirja, 20 tisoč kg sončnic, 40 tisoč kg oljne repice, čez 100 tisoč kg žita in precej drugih pridelkov, med njimi tudi les in kože.

Med šestimi odseki je najbolj aktiven živinorejski. Sedaj imajo kontrolo nad 200 kravami, od katerih je 190 rodovniških. Povprečna molznost znaša 2623 litrov na glavo. Lani so od 210 krav namozli 550 tisoč kg mleka. Zadruga ima 8 plemenskih bikov. Povečati pa bo treba kontrolo nad mlekom in se odločneje zoperstaviti raznim boleznim. Primanjkuje jim tudi dobrih bikorejcev. Za te namene bodo v prihodnosti zagotovljena denarna sredstva. Dokaj delavna sta tudi odseka za poljedelstvo in sadjarstvo. Sadjarje čaka še posebej mnogo posla: z večjo vnemo in načrtnejšim uničevanjem kaparja se bo edino dalo rešiti in obnoviti že itak shirano sadjarstvo.

Letos so imeli 1 milijon in 200 tisoč din dobička. Na zboru so sklenili, da ga bodo koristno uporabili, predvsem za namene kmetijstva in za investicije.

Nadzorni odbor je podal zelo kritično poročilo. Tovariš Šalamun je v njegovem imenu opisal razmere v vsakem odseku posebej, obelodanil napake in dal tudi koristne napotke za delo bodočega vodstva. V splošnem pa je občni zbor zelo dobro prikazal poslovanje zadruge v tem velikem poslovnem okolišu na desnem bregu Mure. Človek je dobil vtis, da se tudi naš kmetovalec z vedno večjo vnemo zanima za probleme v kmetijstvu in našem gospodarstvu vobče — ne več prisiljeno, marveč zavestno. Mi pa, ki smo v marsičem odvisni od kmeta, samo pozdravljamo take uspehe in jih bomo znali tudi vedno ceniti. Jakob Majcen

GABERJE

Ob zaključku pouka v kmetijsko-gospodarski šoli, ki je pri nas letos prvič delovala, so slušatelji obiskali kmetijsko šolo v Rakičanu in si tam ogledali šolske prostore, tople grede, vzorne hleve in plemensko živino. Žal zaradi neodložljivega dela niso mogli vsi na pot, oni pa, ki so se udeležili poučnega izleta, so se vrnili domov z najboljšimi vtisi.

Kakšna je zemlja v prekmurskih sadovnjakih

Ko smo pred kratkim preiskovali zemljo v prekmurskih sadovnjakih, smo ugotovili, da je zemlja kisla oziroma močno kisla, kar občutno ovira dober razvoj kmetijskih rastlin. Prvi ukrep na vseh zakisanih površinah bi moralo biti apnenje, ki bi omililo premočno kislost zemlje ter ustvarilo v tleh ugodnejše lastnosti. V slučaju, da nameravamo v sadovnjakih saditi koščičarje (breskve, marelice), ki zahtevajo z apnom dobro založena tla, bo potrebno razen letošnjega apnenja apniti tudi v bodoče in stalno kontrolirati oskrbljenost zemlje z apnom. Peškastemu sadju sicer ugaja slaba kislost zemlje, vendar tudi tu niso talne prehranbene prilike povoljne. Največja količina apna v enem letu naj bo 2500 do 3000 kg žganega apna ali 5000 kg zmletega apnenca na 1 ha. Apniti je najbolje v jeseni in sicer tako, da polovico zaorjemo, drugo polovico pa potresemo po površini in zabranamo. Na ta način se vsi sloji zemlje dobro premešajo z apnom, kar je zelo važno.

Preiskava zemlje je pokazala tudi silno izčrpanost glede na zalogo rastlinam lahko dostopnega kalija, le nekateri vzorci so srednje oskrbljeni s to važno rastlinsko snovjo. Na vseh slabo oskrbljenih površinah potrosimo 500 do 600 kg kalijevega sulfata na 1 ha, na srednje oskrbljenih pa 300 do 400 kg istega gnojila.

Prav tako kritično je stanje, kar se tiče oskrbljenosti zemlje z lahko topljivo fosforno kislino. Zemlja je potrebna fosfatizacije, ki jo izvedemo s 400 do 600 kg Thomasove žlindre na 1 ha. Superfosfata raje ne uporabljajmo, ker je v močno kislih zemljah zaradi vezave z rastlinam nedostopnimi spojinami mnogokrat neučinkovit. Gnojila, ki se ne izpirajo v globino, kar velja predvsem za fosforna pa tudi kalijeva, spravimo takoj v globino, kjer se razvija koreninska mreža.

Humusa vsebuje prekmurska zemlja premalo. Gnojimo vsako tretje leto s 400 mtc dobro uležanega hlevskega gnoja, v vmesnih letih pa skrbimo za rastlinsko dušično hrano v obliki apnenega dušika ali apneno amonijskega solitra v količini 300 do 400 kg na 1 ha. Ker sta apno in humus glavna tvorca dobrega in obstojnega sestava zemlje, bomo z apnenjem in obogatitvijo zemlje z organsko snovjo v veliki meri izboljšali njene lastnosti. Le na izboljšanem zemljišču bodo dodana umetna gnojila mogla polno učinkovati. Ing. L. J.

Pomlad na polju in vrtu

Oljno repico in druge križnice prašimo v maju proti hrošču repičarju s sredstvi: Pepein ali Pantakan ali Lindan pred cvetenjem (25 kg na hektar).

V tem mesecu uničujemo že koloradskega hrošča. Proti njemu prašimo z Lindanom, Pantakanom ali Pepeinom ali škropimo z 0,2 % tekočim Lindanom pa tudi z 0,7 % svinčenim arzenatom, ki ga navadno primešamo 1 % bakrenemu apnu ali bordoški brozgi, ki učinkuje proti krompirjevi plesni.

Bakreni Lindane je posebno prašivo za istočasno zatiranje koloradskega hrošča in krompirjeve plesni. Z enim krašenjem istočasno zatiramo grizoče žuželke in glivične bolezni. To prašivo je primerno predvsem v krajih, kjer je težavna oskrba z vodo.

Proti slani in pozebam pripravimo material za pokrivanje mladih rastlin na vrtu (papir, slama, deske, vreče); za dimljenje pripravimo kopice in grmade, ki jih v času nevarnosti slane zažgemo, da razvijejo mnogo dima.

Tudi ostale škodljivce (bolhače, sovke, pesnega mrharja) uničimo, če prašimo ali škropimo s pripravki: Pantakan, Pepein ali Lindan.

Listne uši na raznih vrtninah in poljskih rastlinah zatiramo uspešno z nikotinskimi pripravki (2 do 3 % tobačni izvleček ali Nikotinol) ali z 0,2 % Lindane.

Posebno pozornost moramo posvetiti tudi v juniju zatiranju koloradskega hrošča in njegovih ličink. Proti krompirjevi plesni in listni pegavosti na pesi škropimo z 1 % bakrenim apnom. Ing. L. J.

Kako se borimo proti škodljivcem in boleznim

v sadovnjaku in vinogradu v pomladanskih mesecih

Med cvetenjem sadnega drevja ne smemo škropiti, da ne zastrupimo čebel. Po cvetenju škropimo jablane in hruške proti glivičnim boleznim (škrlup, monilija, listna pegavost) z 1 do 2 % žveplenoapneno brozgo. Da istočasno uničimo tudi razne živalske zajedavce, lahko dodamo škropivu 0,15 % Lindan-olja (ali 1 % Pantan tekoči).

Koncem maja ali v začetku junija opravimo drugo škropljenje po cvetenju, ki je najvažnejše za zatiranje ameriškega kaparja, pa tudi drugih škodljivcev sadnega drevja, kot so: jabolčni zavijač, češpljev zavijač, češnjeva muha, listne uši, razni škodljivi hrošči in gosenice, pršice. Proti glavičnim boleznim uporabljamo žvepleno škropivo, t. j. 1 do 2 % žvepleno apneno brozgo (ali 1 % Sumbarit). Za istočasno zatiranje zajedavcev živalskega rodu pa dodamo isto sredstvo kakor prej in to: 0,15 % Lindane olja.

Konec maja škropimo v vinogradu proti peronospori z 1 % bordoško brozgo. Za istočasno zatiranje oidija dodamo tej brozgi žveplene koloidalne pripravke, kot n. pr. 0,25 % Cosan ali Thiovit, Kumulus, Sumporol. Ti pripravki imajo posebno dober učinek ob bolj vlažnem vremenu. Ob sušnem vremenu žveplamo proti oidiju z žveplenim prahom.

Če se pojavljajo škodljivci (rilčkar, gosenice, sukač in dr.) jih uspešno zatiramo z 0,2 % Lindane oljem ali 1 % Pantakanom, ki jih lahko primešamo bordoški brozgi, ali pa posebej prašimo okužene trse s sredstvi v prahu (Pantakan, Pepein, Lindan, Bentox).

Meseca junija škropimo v vinogradu navadno dvakrat ali trikrat proti peronospori z 1 % bordoško brozgo. Za uspeh borbe proti peronospori je najvažnejše pravočasno škropljenje takoj po cvetenju trte. Proti oidiju škropimo s koloidalnimi žveplenimi pripravki (Cosan, Sumporol in slično), ki jih dodamo bordoški brozgi. Živalske škodljivce vinske trte zatiramo s sredstvi: 0,2 % Lindane olje ali 1 % Pantakan. Ing. L. J.

Gnojenje mladih sadnih nasadov

Ob sajenju sadnega drevja gnojimo s kompostom in hlevskim gnojem, na drevo ali drevesno jamo po 50 do 100 kg. Ta zaloga gnojil zadošča tri do štiri leta, če med tem gnojimo tudi z normalno količino umetnega gnojila. Mlademu sadnemu drevju gnojimo navadno le po površini in obsegu drevesnega kolobarja. Količine gnojil določamo glede na starost in vrsto sadnega drevja. Na kvadratni meter drevesnega kolobarja trosimo vsako leto po 50 gr dušičnatih, 10 gr fosfornih in 20 gr kalijevih gnojil.

Koščičastemu sadnemu drevju dodajamo več kalija; breskvam dodamo n. pr. za eno tretjino več kalijeve soli in nekoliko manj dušičnatih gnojil, da upoštevamo obseg drevesne krone (drevesnega kolobarja) in starost nasada. Vsako tretje leto pognojimo drevesne kolobarje toliko, da kolobarje v celoti pokrijemo z gnojem in ga podkopljemo 15 do 25 cm globoko.

Redno in načrtno gnojenje mladega sadnega drevja omogoča naravni razvoj drevesc in pospešuje zgodnjo in visoko rodovitnost sadovnjakov. Ing. L. J.

Vrbe že rastejo

Že od 4. maja je na parceli, ki jo je v Dokleževju kupilo soboško podjetje »Vrba«, vse živo: že od daleč se sliši glasno vrvenje. Mnogo mladih rok zabija zatiče v zemljo, ki jo je prej zoral traktorist. Semkaj so prišli ljudje iz M. Sobote, Bakovec in Dokleževja. Delo jim gre hitro izpod rok. Veselje jih je gledati. Med njimi je tudi nekaj pionirjev. Čeprav delo ni preveč naporno, vendarle menimo, da šoloobveznih otrok ne bi smeli zaposlovati. Sicer pa otroci sami želijo nekaj zaslužiti, zato jim tega nihče ne zameri.

Če bo šlo po sreči, bodo vrbe kmalu pognale. Nekaj je k njihovemu razvoju že pripomogel blagodejni dež. M.

Čez kamen spotike

Mnogokrat so se jezili šoferji in kmetje na mostove od Dokležovja proti Verženju. Večkrat je bila cesta celo zaprta. Mostovi so bili v skrajno slabem stanju in so terjali mnogo nepotrebnih stroškov. Novi vrstniki so bili že dolgo sen vaščanov in cestarjev, ki so morali mostove stalno popravljati. To pa je najmanj hvaležno in plodno delo; komaj nekaj popraviš in že je spet tako, kot je bilo poprej.

Naposled pa so se na soboški Upravi cest le odločili, da napravijo temu konec. Njeni uslužbenci in delavci že kupujejo les in cement, da bodo lahko zgradili nove mostove. Da le ne bo ostalo samo pri načrtih in besedah! M.

Kako krmimo piščance

Krmo za piščance bi lahko razdelili v zrnato krmo, suho mešanico, vlažno mešanico in dodatke.

Zrnato krmo sestavlja koruzni zdrob, prosena kaša, ječmenček, lomljena pšenica in luščen oves.

Suha mešanica — zmlevki — mora vsebovati najmanj 16 % prebavljivih beljakovin. Sestavimo jo tako, da zmeljemo 60 % škrobnatih krmil (pšenice, koruze, ječmena, ovsa, prosa, pšeničnih otrobov) in dodamo 35 % beljakovinastih krmil — od tega 1/4 živalskih (lanenih ali sončničnih pogač, suhega kvasa, ribje moke, mesne moke, soje, mleka v prahu). Ostalih 5 % sestavlja klajno apno, kostna moka in 1 % ribjega olja.

Vlažna mešanica ni nič drugega kot suha mešanica, le navlažena s svežim ali trdo kislim mlekom, od 4. tedna dalje tudi s parjenim krompirjem ali prekuhano krvjo. Vlažno mešanico piščanci raje jedo, zato jo je bolje navlažiti tudi z vodo, če drugega nimamo.

Dodatki, ki morajo vedno biti v obroku, pa so: nastrgano rumeno korenje, drobno zrezane koprive, zrezana lucerna, detelja, sir, kuhana jajca itd.

Prvi teden dajemo samo zrnato krmo — kašo, koruzni in pšenični zdrob, zrezano zelenjavo, za napoj pa trdo kislo posneto mleko ali vodo.

Od 2. do 8. tedna naj stoji suha mešanica v posebnem koritu piščancem vedno na voljo. Zrnato krmo jim dajemo trikrat na dan (od četrtega tedna dalje zrnja ni treba več drobiti) in sicer v tolikšni meri, da v 20 minutah vse pojedo. Dvakrat dnevno pa jim damo vlažno mešanico z mlekom, korenjem in z zelenjavo.

Čas krmljenja uravnamo takole: ob 6. zjutraj damo zrnato krmo, ob 9. vlažno mešanico, ob 12. zopet zrnato krmo, ob 3. popoldne vlažno mešanico in ob 6. zvečer zrnato krmo.

Teh navodil se vsakdo ne bo mogel do podrobnosti držati, vendar je za uspeh potrebno, da se jih čimbolj držimo. Pravilno je, da izkoristimo tisto, katero imamo, pri tem pa moramo paziti vsaj na pravilno razmerje hranilnih vrednosti.

Po toči je prepozno zvoniti!

Že sedaj zavarujmo naše posevke in plodove

Pridelovalec žita, sadja, grozdja ali povrtnin vlaga v svojo zemljo mnogo truda, seveda s tihim upanjem, da mu bo vse to poplačala z obilnimi pridelki. Vse bolj se tudi prizadeva, da bi na določeni površini zemlje pridelal kar največ in najboljšega, in vse bolj uveljavlja ukrepe in mere, ki naj bi ugodno vplivale na rodnost tal in donosnost raznih kultur. Z različnimi kemičnimi sredstvi varuje svoje kulture pred neštetimi škodami, ki jih povzročajo rastlinske bolezni in škodljivci.

Preprečevanje škode pa terja večje ali manjše denarne izdatke, ki pridelovanje samo podražijo. Kljub temu pa sedaj ne bi našli vinogradnika, ki dvomi v uspeh škropljenja ali pa je škropljenje opustil zaradi teh izdatkov, saj so mu točno znane posledice, ki bi nastale v njegovo škodo, če bi se za kaj takega odločil. Pri tem seveda ne mislim na samorodnice, ki so odporne proti peronospori in oidiju. Tudi naprednim sadjarjem je že znano, da brez vestnega škropljenja ni zdravega in okusnega sadja. Zato je zanimanje za škropljenje vedno večje, manjši pa strah pred kaparjem. Lahko celo trdimo, da že znamo bolezni in škodljivce uspešno zatirati in tako občutno zmanjšati škodo v kmetijstvu.

Kako pa se bomo zoperstavili posledicam toče, ki pada skoraj vsako leto na večje ali manjše površine zemlje in je ne moremo preprečiti? Škoda po toči je kaj različna in je odvisna od tega, koliko je je padlo na določeno področje, kako debela je in v kateri razvojni stopnji je prizadela tamkaj rastoče rastlinstvo. Njen čas se prične v zadnjih dneh maja in traja tja do srede oktobra, potemtakem v dobi, ko rasejo in zorijo žita, sadje in grozdje. Rastline so za točo tudi različno občutljive z ozirom na svojo razvojno stopnjo. Še prav posebno so občutljive vrtne kulture, zlasti tedaj, če jih gojimo na njivah.

Samo nekaj konkretnih primerov iz Pomurja, kjer je toča v različnih predelih močno prizadela kmetovalce! Že prve dni junija je padala v Motvarjencih in uničila 50 odstotkov mladik v vinogradih. Širok pas je zajela na področju okrog Gerlinec in Ropoče. Pridelek žita je zmanjšala do 35 odstotkov. Hkrati in še bolj je prizadela kmetovalce okrog Beltinec pa vse tja do Lipe. Na njivah posameznih kmetovalcev je popolnoma oklestila žitne bilke. V tem mesecu je napravila ogromno škodo tudi na Kapeli, v Radgoni in Negovi. Močno je poškodovala čez 200 ha vinogradov in zmanjšala pridelek vina od 30 do 60 odst. Teden dni pozneje je znova padala na radgonsko področje in prizadela zlasti Črešnjevce, Zbigovce in Police. V začetku septembra je močno padala v Prosenjakovcih. Oklestila je koruzo in vinsko trto do 80 odstot. Trpela pa je seveda tudi kakovost preostalega sadja. Najbolj gosta toča je 15. septembra napadla Veržej, Banovce in okolico. Postopoma je pojemala čez Muro vse tja do Turnišča. Popolnoma je uničila ajdo.

Škoda, ki jo je toča napravila v omenjenih krajih na posameznih kulturah in površinah zemlje, znaša:

Žitarice	**712 ha**	**2,799.000 din**
Povrtnine	**9 ha**	**250.000 din**
Krmne rastline	**50 ha**	**350.000 din**
Vinska trta	**249 ha**	**8,512.000 din**
Sadno drevje	**82 ha**	**174.000 din**
Skupaj	**1102 ha**	**11,911.000 din**

Samo te številke nam povedo, da je toča za naše kmetijstvo poseben problem, ki ga zaenkrat ni moč rešiti, pa četudi bi se odločili za vse napredne agrotehnične ukrepe. Nihče ne more reči: »Mojih njiv in nasadov toča ne bo obiskala.« Še več škode je toča napravila predlani, nič pa ne vemo vnaprej, kaj se nam obeta letos.

Pri nas v Sloveniji imamo sicer poizkusne postaje, v katerih se na vse kriplje prizadevajo, da bi preprečili padanje toče. Iz posebnih topov izstrelijo v oblake špecialne rakete. Pri eksploziji v oblakih se rakete razpršijo v drobne delce. Učinek eksplozije in razpršeni delci ogrejejo zrak v določenem obsegu in preprečijo tvorbo toče. Take postaje imamo v Goričkih Brdih, na Bizeljskem in v Vipavski dolini. Poizkusi pa še niso prinesli pričakovanih in zaželjenih uspehov. Lani je toča v Brdih uničila od 25 do 30 odst. grozdja, čeprav so se ji zoperstavili z raketami. Razen tega so rakete tudi draga stvar in spričo tega za večjo uporabo domala nedovzetne.

Znanost pa nenehno napreduje. Pričakovati je, da bo tudi v obrambi proti toči napravila korak naprej. Do takrat pa ne moremo hladnokrvno trpeti škode, ki jo povzroča toča na kmetijskih kulturah. Pri nas nam vzame vsako leto okrog 17 odst. skupne količine pridelkov. Navidez ta odstotek ni tako kričeč, je pa boleč za posameznike. Toča ne prizanese niti najbolj negovanim nasadom in posevkom. Kmeta lahko prikrajša tudi za ves pridelek in mu vzame sleherno plačilo za vloženi trud. Najhujše pa je, da v takem primeru ostane brez kruha vsa njegova družina.

O tem naj bi razmišljal vsak posameznik že sedaj, da ga toča morda ne bi kdaj zalotila nepripravljenega. Izhod iz zagate je zaenkrat moč najti le v tem, da zavarujemo svoje posevke in plodove pri Državnem zavarovalnem zavodu. Natančnejša navodila dajejo njegovi zastopniki, do katerih se lahko obrne vsak kmetovalec.

Če hočemo, da bomo v poletnih mesecih bolj mirno in brez večjih skrbi spali, potem bomo zavarovali svoje posevke. Povsem razumljivo pa je, da nam zavod ne more povrniti škode v naturalijah, marveč v denarju in samo takrat, ko nam je toča napravila resnično škodo.

R. G.

Okrajno pionirsko šahovsko prvenstvo

v M. Soboti za leto 1955

V počastitev rojstnega dne maršala Tita je Zveza prijateljev mladine v Murski Soboti razpisala šahovsko pionirsko tekmovanje za najboljše moštvo v okraju, ki bo 22. maja 1955 zastopalo naše pionirje na republiškem pionirskem tekmovanju v Ljubljani.

V to tekmovanje je bilo vključenih približno 900 pionirjev - šahistov iz 30 pionirskih odredov. Če računamo po številu učencev, ki so vključeni v pionirsko organizacijo, vidimo, da je približno ena četrtina vseh pionirjev vključena v šahovske krožke. Ta ugotovitev je za naš okraj zelo razveseljiva. Po nekaterih naših vaseh je šah med pionirji in tudi mladino močno razširjena in priljubljena igra.

Da bi to dejavnost pri pionirjih še bolj razširili, smo ves okraj razdelili na sektorje in povsod, kjer že delujejo društva prijateljev mladine, pod njihovim vodstvom izvedli najprej medsebojna tekmovanja v pionirskih odredih in tako prišli do najboljšega moštva vsakega odreda. Vsako moštvo naj bi bilo sestavljeno iz 6 pionirjev in 2 pionirk. Ta odredna moštva so izvršila v okviru tega društva medsebojno tekmovanje. Tako smo prišli do 7 zmagovitih moštev višje skupine v starosti od 11 do 15 let in 3 nižjih v starosti od 7 do 11 let.

7. maja 1955 ob 8. uri se je pričelo v M. Soboti tekmovanje med zmagovitimi moštvi iz področij okraja. Ker je prišlo do pritožbe glede nepravilnega izvajanja razpisa, smo prizadeti moštvi vključili v to tekmovanje. Tako je torej igralo ta dan 9 moštev višje skupine in 3 moštva nižje skupine.

Tekmovanje je bilo že v I. kolu zanimivo in napeto, saj se je pravzaprav že sedaj odločilo, kdo bo imel možnosti igrati v finalu. V tem kolu so vodili Lendava, Sobota, Bogojina in Križevci, v drugem Sobota in Bogojina, v tretjem Bogojina, tako da sta igrali v finalu moštvi iz Bogojine in Sobote. Z zmago 2:6 je postalo pionirsko moštvo iz gimnazije v M. Soboti najboljše in si je z dobrim rezultatom priborilo prvo mesto.

V nižji skupini je zmagalo moštvo iz pionirskega odreda osnovne šole Lendava, zelo dobro pa je igralo tudi moštvo iz Grada, ki je zasedlo drugo mesto.

Vsi pionirji so tekmovali z izredno vnemo in prizadevnostjo. Bilo pa je seveda tudi nekaj razočaranj, saj so naši pionirji hitri v potezah in so se le težko sprijaznili z nepremišljenimi napakami. Bolj nestrpni, kakor pionirji, so bili seveda moštveni vodje, ki so skrbno bdeli nad rezultati. Večina pionirjev pa ni kazala na zunaj nobene nervoznosti. Nekateri so celo brezskrbno, z lizanko v roki, delali poteze, drugi so mislili in delali kombinacije, eni so zaključevali hitro, drugim je morala po preteku časa odločiti izid komisija itd. Vsi pa so bili izredno disciplinirani in resni tekmovalci.

Tekmovanje je pokazalo dokaj objektivne zmožnosti, vendar bi bilo seveda mnogo bolje, če bi moštva tekmovala medsebojno. Za tak način pa seveda ni bilo dovolj časa. Rezultat bi bil toliko popolnejši, ker bi se zlasti VI. moštvo verjetno opredelilo mnogo boljše. Vsekakor pa je tekmovanje doseglo svoj namen, saj smo prišli do prvih treh najmočnejših moštev.

Prvo zmagovito moštvo višje skupine pionirskega odreda Štefana Cvetka na gimnaziji v M. Soboti je dobilo izredno lep prehodni pokal in celotno garnituro šaha, drugo nagrado pa pionirski odred Ivana Cankarja iz nižje gimnazije Bogojina, ki je dobil celotno garnituro šaha, tretje mesto je zasedlo moštvo pionirskega odreda nižje gimnazije Lendava, ki je dobilo lepo knjižno nagrado.

Prvo zmagovito moštvo nižje skupine pionirskega odreda osnovne šole Lendava je dobilo tudi celotno garnituro šaha, ostali dve moštvi iz Grada in Sobote pa knjižni nagradi.

Pionirji so obljubili, da bodo delali s podvojenimi silami, vključevali v šahovske krožke zlasti mlajše pionirje in tudi pionirke, ki jih je procentualno še zelo malo.

Že zdaj so si nekateri zagotavljali zmago na tekmovanju drugo leto in seveda tudi prehodni pokal. Tekmovanje bo torej zajelo pionirje vse leto, kar bo sigurno rodilo zelo dobre uspehe na šahovskem polju.

Pri tem tekmovanju so pomagali tudi člani Šahovske zveze v M. Soboti, ki imajo poseben interes na vzgoji čim večjega števila mladega šahovskega naraščaja.

Po zaključnem tekmovanju so imeli pionirji in vodstvo tekmovanja skupno kosilo, po katerem so še igrali posamezni odrasli šahisti z njimi simultanke.

Tako se pravzaprav niso mogli ločiti od šaha, šele prehiter čas za odhod na svoje domove je prekinil veselo raztpoloženje pionirjev. —c

Pri Kostanju je vedno kaj novega

Na posvetovanju poveljnikov gasilskih društev naše občine so živo razpravljali o nastopu štajerskih gasilcev na letošnjem slavju v Ljutomeru. Nastopa se bodo tudi sami stoodstotno udeležili. Doma bodo ostali le tisti, ki morajo nujno biti pri roki, če kje izbruhne požar. Pregledali bodo tudi svoje uniforme in jih uredili tako, da bodo povsem odgovarjale predpisanemu kroju. Kajti na paradi v Ljutomeru bo lahko sodeloval le tisti gasilec, ki bo brezhibno oblečen in opremljen.

Letos se bodo še nadalje strokovno izpopolnjevali. Imeli bodo več praktičnih vaj — suhih in mokrih. Prav tako se bodo prizadevali, da bosta kar najprej dograjena gasilska domova v Koračicah in Savcih. Pomagali si bodo z raznimi prireditvami in si tako vneto iskali vire za pridobitev potrebnih sredstev, nadejajo pa se, da jim bo v okviru možnosti pomagalo tudi okrajno vodstvo.

*

Štiri leta že deluje strelska družina v naši občini. Vse do lani je bila aktivna in znana daleč naokrog. Letos pa so popolnoma zadremali; niti občnega zbora še niso imeli, čeprav je rok za njega že zdavnaj potekel in so ga člani že večkrat zahtevali.

Morda pa se voditelji družine bojijo stopiti pred svoje člane, ker jim nimajo kaj pokazati ali povedati? To še posebej velja za predsednika in sekretarja, ki se sploh ne zmenita za družino. Slednji je celo uslužbenec in komunist in bi že zaradi tega od njega mnogo več pričakovali.

Zato je več kot umestno javno vprašanje: ali se sploh namenite kdaj prebuditi in sklicati že toliko pričakovani občni zbor?

*

Ko je 21-letni kmečki sin Vinko Novak iz Pršetinec s svojim prijateljem meril svoje telesne moči, je tako močno padel, da so se v trebuhu zmešala čreva in je moral po nasvetu domačega zdravnika takoj v ptujsko bolnišnico, v kateri so ga operirali. Samo malo bi morali zamuditi, pa bi bilo prepozno! Zdravstveno stanje operiranca se opazno izboljšuje.

Fant in njegovi svojci se imajo zahvaliti predvsem Občinskemu ljudskemu odboru, ki se je ob pravem času pozanimal za to, da je naš okoliš dobil svojega zdravnika. Le z njegovo naglo pomočjo je bilo tokrat rešeno življenje mladega človeka, sicer bi poškodbam bil prav gotovo podlegel. J. R.

KRATKE NOVICE IZ POMURJA

Bučkovci

Praznovanje delavskega praznika je bilo tudi pri nas dostojno. Večer prej smo odšli v povorki na najvišji hribček. Nažgali smo bakle, spredaj pa nam je igrala domača godba. Pri mogočnem kresu, ki je zagorel v pozdrav delovnim ljudem naše domovine, je bilo vedro razpoloženje; govornik nam je v preprostih besedah opisal zgodovino in pomen Prvega maja, godba je igrala koračnice in daleč naokrog je praznovalce pozdravljalo znamenje v obliki Triglava. Po slavju je bilo v Prosvetnem domu ljudsko rajanje.

Drugi dan zjutraj pa smo pogrešali budnico, ki je bila prejšnja leta vedno v običaju in so jo godbeniki tudi tokrat obljubili.

V sosednjih vaseh Savci, Ivanjci in Radoslavci pa so imeli tombolo. Posebej je pohvaliti aktivne radoslavske gasilce, ki se niso ustrašili nobenih težav in so s skupnimi močmi dozidali svojemu domu malo dvoranico, ki jim bo odsihmal koristno služila za razne prireditve. S.

Lakoš

Naši učitelji so zelo aktivni tudi pri izvenšolskem delu. Vedno pripravljajo nekaj novega in veselega. Pred tednom so presenetili vaščane s programom raznih igric, pesmic in recitacij, ki so jih izvedli šolski otroci. Program je bil tako dobro izbran in podan, da so ga morali še petkrat ponoviti. Vsi vaščani so hoteli videti svoje otročičke. Učiteljem je bil ves trud bogato poplačan, saj so bili skupaj s svojimi učenci veseli uspehov.

HOTIZA

Minuli teden je bilo pri nas šahovsko tekmovanje med učenci gaberske in polanske šole. Pionirji so tekmovali v počastitev 10-letnice osvoboditve. Zmagalo je moštvo Gaberja z rezultatom 6:2. Za domače so zmagali Čih, Hepe, Koren, Raduha, Kiralj in Ritlop, za V. Polano pa Matjašec in Hozjan I.

LENDAVA

Drugega maja so se lendavski taborniki družine »Beli rudar« popeljali s kolesi proti Muri. Pri Hotizi so si ogledali mline in se z brodom prepeljali na hrvaško stran, kjer so počivali. Na primerni jasi v gozdičku so vadili taborniške veščine in se pomerili v raznih igrah. Tudi zapeli so. Proti večeru pa so se skozi M. Središče razpoloženi vrnili domov.

ILJAŠEVCI

Naš vaški odbor Rdečega križa je pred kratkim razvil svoj prapor. Tokrat je bila v križevski kinodvorani dostojna proslava. Iz predsednikovega poročila je bilo moč razbrati, da je poslanstvo Rdečega križa v naši vasi zares uspešno, saj po njem prednjačimo na področju občine. Največ zaslug ima nedvomno tov. Čukova, ki že vsa leta po vojni vodi organizacijo. (nb)

Križevci pri Ljutomeru

Na zadnjem in dobro obiskanem roditeljskem sestanku je bilo predavanje o kazni in nagradi kot vzgojnih sredstev. Starši so bili proti telesni kazni, vendar pa so v živahni razpravi dali slutiti, da so že uvideli nujnost tesnega sodelovanja med domom in šolo. Obljubili so tudi, da bodo učiteljem bolj pomagali in obveščali šolsko vodstvo, kako se otroci obnašajo na poti iz šole. Govora je bilo tudi o izbiri poklicev za one dijake, ki bodo letos zapustili šolske klopi. Sestanek je bil prav gotovo zelo koristen za oboje vzgojitelje. (nb)

Prvi maj na Kapeli

Ponosno in radostnih src smo Kapelčani dočakali svoj delavski praznik. Večer prej so se že v prvem mraku začeli zbirati ljudje. Kot mogočna baklja, ki naj ponese naš pozdrav vsem delavcem po širnem svetu, je na najvišjem vrhu zagorel kres. Zadoneli so streli, zaorila je pesem in daleč tja čez ravnine je odjeknil vzklik »Živel prvi maj!« Ko smo se ozrli na sosednje griče, koder so povsod goreli kresovi, je bilo v nas eno samo veliko spoznanje, namreč, kako neizmerno in vdano ljubijo ljudje svoj praznik, kako složne so vrste delavcev pri nas in kako neukrotljiva in mogočna je volja ljudstva, ki se zaveda, kam so umerjeni njegovi koraki.

In spet streli, vedno bolj glasna pesem, stopnjevano praznično razpoloženje... Pa še eno presenečenje smo doživeli: že pri kresu so nam sporočili, da bomo lahko prav za Prvi maj na domačih tleh gledali film — prvič v zgodovini našega kraja. Ko so plameni začeli pojemati, smo se naglo odpravili v kinodvorano, v kateri se je zgodilo napovedano čudo. Tokrat ni bilo drenja za vstopnice. Sedmo umetnost so prikazovali brezplačno. Zadovoljni smo se vračali na domove. Mar res na domove? Kdo bi le pustil mimo tako lepo prvomajsko noč — brez večjih dogodkov? Spet smo se zbrali na vrhu Kapele in prepevali, da je odmevalo vse tja do prekmurske ravnine. Med petje so se mešale melodije harmonike. Glasovi radosti so se polegli šele v pozni noči.

Naslednji dan smo imeli proslavo. V zadružni dvorani se je nabralo toliko ljudi, da ni bilo praznega kotička. Prišli so vinogradniški delavci — vsi do zadnjega. Njihova sindikalna podružnica je družno s pionirskim odredom in moškim zborom »Svobode« pripravila lep program. Govoru podružničnega predsednika so sledile deklamacije, pesmi, zborovske recitacije. Na obrazih navzočih je bilo brati zadovoljstvo. Še več takih proslav ob državnih praznikih — je bilo slišati pred vrati, ko so ljudje zapuščali dvorano, se ustavili pred zadružnim domom in znova zapeli. Njihova pesem je bila en sam velik spomin na one, ki so v času najbolj strašnih bojev in izkoriščanja vedri in hrabri praznovali naš vseljudski praznik — Prvi maj. Lojze

Tridesetletni jubilej gasilcev v Šalovcih

Prvega maja so slavili šalovski gasilci tridesetletni jubilej. Slovesnosti so se udeležili tudi sosednji vrstniki, ki so tokrat svojim tovarišem segli v roke in jim zaželeli, da bi na izkušnjah 30-letnega uspešnega delovanja na področju gasilstva opravljali svoje poslanstvo še bolj uspešno v korist delovnih ljudi. Jubilante so obiskali tudi gasilci iz Lendave in M. Sobote.

Po uvodnem govoru je bila prebrana društvena kronika. V imenu JLA je gasilce lepo pozdravil kapetan Mandrapa in se jim zahvalil za izkazano pomoč pri čuvanju državne meje. V imenu OGZ je spregovoril tov. Vilko Frahm, čestital šalovskim gasilcem in najstarejšim članom podelil značke za večletno službovanje v gasilstvu.

Po slavju so lendavski gasilci izvedli trodelni napad in pokazali vrstnikom svoje gasilsko vozilo in popolno opremo. Proslava, ki je zaslužila večjo udeležbo vaščanov in okoliških ljudi, je minila s strumnim mimohodom vseh navzočih gasilcev. -li

MOSTJE

Za Prvi maj so se naši mladinci pomerili v odbojki z igralci obmejne enote JLA. Graničarji so jih premagali z rezultatom 3:2. Pri nas se precej mladih ljudi zanima za to igro. Uredili so si tudi že svoje igrišče. —ce

LENDAVA

Ob praznovanju delavskega praznika je lendavski šahist Štefan Toplak odigral simultanko z dijaki nižje gimnazije. Devet partij je dobil, tri pa zgubil. —ce

Šport in šah

SOBOTA : NAFTA 5:0

Zadnjo nedeljo je bila v M. Soboti odigrana prijateljska nogometna tekma med domačim moštvom in enajstorico Nafte iz Lendave. Domačini so tokrat prepričljivo in zasluženo zmagali.

Najboljši igralec na polju je bil Maučec. Za njim ni mnogo zaostajal Kumer, ki je igral desno krilo. Zelko ni pokazal svoje običajne rutine. Gostje so bili precej požrtvovalni in so napravili nekaj dobrih potez, vendar pa so bili podrejeni v kondiciji in hitrosti.

Tekmo, ki je bila odigrana v počastitev 10. obletnice osvoboditve, je avtoritativno vodil tov. Kukanja iz M. Sobote. F. D.

ŠAHISTI V ČRNELAVCIH

so imeli zadnjo nedeljo v gosteh tovariše iz Puconec. Srečanje se je končalo z rezultatom 5:3 v korist domačih. Iz tega lahko zaključimo, da so se Črnelavčani prepričljivo oddolžili svojim nasprotnikom za zadnji poraz. To je že drugo srečanje med obema moštvoma, želeti pa je, da bi se še večkrat ponovilo.

Prav tako naj bi okrajno šahovsko vodstvo priredilo v okviru proslave »Prekmurje — deset let v svobodi« več množičnih šahovskih tekmovanj, ki naj bi zajela sleherno vas, v kateri je količkaj zanimanja za to lepo in plemenito igro. —č

Neprevidnost jo je stala življenje

20. aprila okrog devete zvečer se je z zadružnega dela vrnila domov Verica Križanova iz Cubra. Doma je s pomočjo Antona Bratuše napeljala električno žico v shrambo, ki jo je nameravala očistiti. Pri čiščenju je ostala sama v prostoru. Oče in mati sta bila v kleti. Pri čiščenju poda pa je nehote z mokrimi rokami prijela za neizolirani del žice. Takoj jo je vrglo na tla. Obležala je med vrati. Pozneje sta se oče in mati vrnila v stanovanje in našla svojo hčerko mrtvo. Od žice, ki jo je stiskala v dlani, je imela posmojeno vso roko.

Niti prva pomoč z umetnim dihanjem in posredovanje zdravnika nista prav nič zalegla, bilo je že prepozno! V. D.

Za las je manjkalo, pa bi ga...

Pred dnevi se je »sreča v nesreči« nasmehnila dva in pol leta staremu Feliksu Najvirtu iz Radgone. Otrok je bil zapustil stanovanje in se podal čez železniško progo. K sreči ga je premikajoča se lokomotiva zadela le od strani in ga porinila od sebe. Samo še en korak in otrok bi se bil znašel pod njo. To bi ga verjetno stalo življenje. Sicer pa je dobil le manjše praske po telesu.

Spet eno svarilo več, da ne smemo puščati otrok brez nadzorstva, zlasti še ob železniških progah. Železniška uprava bo odsihdob v takih primerih strožje postopala.

TOPLICE, TOPLICE...

To je bilo takrat, ko sem bil še v službi v uradu za socialno zavarovanje. Imeli smo dobrega šefa — želim mu obilo sreče na novem službenem mestu.

V uradu je bila prava demokracija. Nihče te ni klical na odgovornost, če si prišel pol ure prepozno, nihče se ni zmenil za to, če si v uradnem času skočil v bližnjo gostilno, tam posrkal brizganec ali pa zaužil kislo juho, še manj pa, da bi kdo zaradi tega izvajal kakšne represalije, kakor je to že v navadi v mnogih podjetjih in ustanovah. Tovarišica Mira je odšla redno ob pol dvanajstih iz pisarne, pripravila doma obed in se ob dveh zagotovo vrnila, da je lahko pospravila stvari na pisalni mizi. V uradu je bilo tako, kakor je treba in kot smo si želeli, zato pa smo tudi z veseljem delali. Tistih par uric si že prestal! Nekaj navsezadnje vendar moraš delati, saj si za to tudi plačan. Tega smo se vsi prav dobro zavedali.

Nekoč je šef sklical delovni sestanek. Ugibali smo, kaj neki hoče, saj se je kaj takega pri nas zelo redkokdaj pripetilo. Čemu naj bi se tudi sestajali? Saj je vsakdo vedel, kaj ima opraviti in kdaj, predpisi so tu in — prosim! — tudi moralno je vsak vzgojen. Ponavadi na takih sestankih kritizirajo uslužbence, kar pa pri nas ni bilo potrebno.

No, sestanek se je tokrat začel s precejšnjo zamudo, ker nismo mogli dolgo najti našega Jožeka. Navsezadnje smo ga iztaknili v knjižnici, kjer je vneto prebiral Nova obzorja. Zbrali smo se. Radovednost in v zvezi z njo napetost je takoj popustila. Morali smo določiti čas dopustov. Po vrsti smo povedali, kdaj želi kdo imeti dopust in koliko ga je bil dobil prejšnje leto. Dnevni red smo kmalu izčrpali in sestanku bi bilo kraj, če ne bi še tovarišica Štefka pripomnila, da bi najrajši šla na dopust v toplice. Često je boli in boli glava!

»Si bila pri zdravniku?« jo je vprašal šef.

»Seveda sem bila, zdravnik mi je povedal, da so tega krivi živci,« nam je pojasnila.

Mi pa smo prikimali: zares umestno bi bilo, da bi jo ustanova poslala v kakšne toplice. Šef je še dejal, da bo treba urediti neke formalnosti. Vendar brez skrbi: predlog bo podprl in bo prav gotovo osvojen!

Ljudje pa imamo tudi slabe lastnosti. Samo dve bom omenil: nevoščljivost in sebičnost. To sem sicer vedel že prej, zdaj pa sem se lahko prepričal, da tarejo tudi naše uslužbence.

Oglasila se je tovarišica Mira. Tudi ona bi želela v toplice! Kam na morje bi najraje šla. Ima revmatizem v rokah. Verjetno se ga je nalezla pri pranju v mrzli vodi. Ponoči večkrat ne more spati. Da pa bi zadeva izpadla kar najbolj demokratično, nas je šef vprašal, če imamo kaj pripomniti. Kajpada smo bili vsi za to, da jo pošljemo na zdravljenje v toplice. Šef je po stari navadi obljubil, da se bo potegnil za Miro.

Za njo pa Vida. Prebavni organi ji slabo delujejo. Jože je na splošno oslabel v času vojne. Leta 1943 je bil namreč v nemški vojski, zatem pa so ga na zapadu ujeli Amerikanci. Tudi za njega smo se vsi potegnili s tovarišem šefom na čelu — kakor se že to pravi.

Vsi so že prišli na vrsto, le jaz še nisem nobene zinil. Bil sem najmlajši med njimi, v tej ustanovi pa komaj pet mesecev v službi. Tuhtal sem in premišljeval, ali naj bi se tudi jaz prijavil za kopališče. Zdrav sem bil kot dren in malo sram me je bilo lagati, saj še nisem imel dovolj življenjskih izkušenj.

Sedel sem na svojem stolu in v obraz sem bil rdeč kot rak. Zelo dobro sem čutil, kako mi vročina polje v glavi. Zaradi občutka izdajstva! V meni sta se divje borili poštenost in nasprotna lastnost. Saj ni res: to je pravzaprav le izraz občutka, ki izvira iz tovarištva in povezanosti. Usta so se mi popolnoma osušila. Se sedaj sem prepričan, da ne bi ničesar zinili, če bi me Jože, ki je sedel kraj mene, ne bil sunil v rebra. To je pomenilo: če nisi bolan, potem tudi mi nismo in vrag bo vzel dopuste v kopališču. Takrat sem kakor v sanjah izjecljal, da bi naposled tudi jaz želel v kopališče, ker mi srce zelo nemirno utripa, ko grem po stopnicah.

Tako: zadeva je bila rešena. Globoko sem se oddahnil. Šef se mi je po strani malce smejal, ko je zvedel za utemeljitev, ki menda ni bila preveč utemeljena, vendar pa je povedal, da bo tudi meni pomagal. Sam je namreč šel vsako leto v toplice. Kaj pa mu je manjkalo, še danes ne vem.

Sestanka je bilo konec.

Nekaj časa pred dopustom se je vsak izmed nas javil pri zdravniku. Tudi jaz sem bil tam. Izgovarjal sem se, da mi nobena jed ne tekne, da slabo spim, da sem utrujen pri delu... Zdravnik je brskal po mojem telesu in me ošteval, da preveč kadim in pijem, jaz pa sem mu odgovarjal, da imam zelo odgovoren in naporen posel.

Ne vem sicer, ali je šef zinil kakšno dobro besedo meni v prid, vem pa to, da sem na osnovi zdravniškega pregleda dobil nekega julijskega dne v roke odločbo, v kateri je bilo rečeno, da me pošiljajo za tri tedne na brezplačno zdravljenje v Krapinske toplice.

Dopust sem tokrat zares dobro preživel. Sončil sem se, kopal in se avgusta črn kot zamorec vrnil nazaj v pisarno. Se preden sem stopil skozi vrata, sem slišal glasen vzdih tovarišice Štefke, češ da se dan zelo počasi pomika naprej. Seveda: dan je dolg, če nimaš veselja do dela!

Čez nekaj časa smo zgubili šefa. Skoraj jokali smo za njim. Vedno se ga bom z veliko hvaležnostjo spominjal!

Novi šef je bil pravo nasprotje staremu. Strog je bil, pa kako! Ko sem samo pet minut prišel prepozno v službo, že me je skregal kot psa. Miri je odpisal 5 odstotkov plače, ker jo je zasačil, da je nekajkrat odšla pred drugo uro pripravljat obed. Zares: v pisarno se je naselilo moreče ozračje.

Ko sem nekega dne prišel pijan v službo, me je šef pri priči spodil. Saj to pravzaprav ni bilo nič posebnega! Neki god smo obhajali do sedme ure zjutraj, zato sem prišel malo okajen. Ob slovesu mi je šef še očital, da tudi z mojim kopališčem nekaj ni bilo v redu, da bom moral stroške v zvezi z njim kar sam poplačati.

Sedaj sem brez posla. Pomagam si s priložnostnim delom, dokler pač ne dobim redne zaposlitve: Imam težave. Najmanj dvajset prošenj sem že napisal raznim ustanovam in podjetjem. Nekateri mi sploh niso odgovorili, drugi pa so me spraševali, kje sem bil dosedaj v službi. Ko sem jim vso skrivnost razvozljal, mi niso več odgovorili. Dobro, da še imam sorodnike! Prvič se ustavim pri tem, drugič pri drugem. Nekaj dobim od Obmurskega tednika za svoje članke. Vendar je to vse premalo, zato si bom moral poiskati nekaj stalnega.

Sicer pa: pustimo to!

Le mojega bivšega šefa bi še zelo rad videl. Če bom še kdaj zvedel zanj, naj mi, prosim lepo, sporoči svoj naslov. Dal bi mu rad majhno nagrado, četudi sem sam zelo v stiski.

Je pač tako: duševno sorodni ljudje so nam vedno dragi. Francé Zrlev